

372.11024

๗ 6160

ร.3

การเปรียบเทียบการเข้ารับการเสริมแรงทางบวกกับการปรับสีน้ำหม

ที่มีต่อพฤติกรรมการก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนวัดท่าทรายกลาง อำเภอชุมแสง

จังหวัดนครสวรรค์

ปริกฤตานิพนธ์

ของ

ลัมภกดิ์ แก้วพลศรี

27 พ.ย. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริกฤตการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

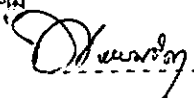
กุมภาพันธ์ 2534

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

174788

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปรึกษาหารือกันแล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

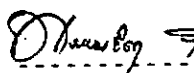
 ประธาน

(ผศ.พรหมธิดา แสงคำเครือ)

 กรรมการ

(ดร.ชัย รยเหลา)

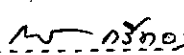
คณะกรรมการสอบ

 ประธาน

(ผศ.พรหมธิดา แสงคำเครือ)

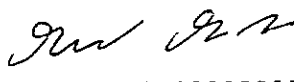
 กรรมการ

(ดร.ชัย รยเหลา)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ.กมลรัตน์ กรีทอง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ. ดร.กมลกร บัวทอง)

วันที่ 4 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2534

ประกาศผลการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา
แสนคำเครือ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ดร.ดุขฎิ ใยเหลา กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์
ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ พร้อมทั้งให้แนวคิดและข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่าง
มาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุมา หาสิตะพันธ์ รองศาสตราจารย์
ดร.อารี พันธุ์มณี และรองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้เชี่ยวชาญ
ในการตรวจเครื่องมือสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เหม ใจพร้อม อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง
อาจารย์จิตนันท์ ฤทธิ์รักษ์ ผู้ช่วยวิจัย คณาจารย์โรงเรียนวัดทับกฤชกลางทุกท่าน และนักเรียน
ประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2533 ที่กรุณาอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการทดลอง
ครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา รุ่นที่ 2 ทุกคน ที่มีส่วน
ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปด้วยดี

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ และคุณลูกแก้วพลศรี ผู้เป็นที่รักเคารพ
บูชายิ่งที่ได้ให้ทั้งความรัก ความห่วงใย กำลังใจ และเงินทุนอุดหนุนแก่ผู้วิจัยตลอดมา

สมภทัย แก้วพลศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว	10
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว	14
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวก	17
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวก	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยน	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยน	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต	26
3 วิธีดำเนินการค้นคว้า	29
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	30
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	30

บทที่	หน้า
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	30
การดำเนินการทดลอง	37
วิธีจัดกระทำข้อมูล	37
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	54
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	54
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	54
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	54
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	55
การดำเนินการทดลอง	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	56
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	56
อภิปรายผล	57
ข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	69
ประวัติย่อผู้วิจัย	79

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังการได้รับการเสริมแรงทางบวกและการปรับสิ่งแวดล้อม	41
2	เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังการเข้ารับการเสริมแรงทางบวก	43
3	เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังการเข้ารับการปรับสิ่งแวดล้อม	45
4	เปรียบเทียบความคงทนของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนหลังให้การเสริมแรงทางบวกและการปรับสิ่งแวดล้อม	47

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ความถี่คะแนนดิบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก ตลอด 4 ระยะ	50
2 ความถี่คะแนนดิบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการปรับสิ่งแวดล้อม ตลอด 4 ระยะ	52

ภูมิหลัง

พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นเหตุนำมาซึ่งความเดือดร้อนส่วนตัวแก่ตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้อง และ
สิ่งแวดล้อม ปัจจุบันนี้ประเทศไทยกำลังประสบกับความก้าวร้าวของบุคคลในรูปแบบของการกระทำที่
รุนแรงไปในทางอุกฉกรรจ์สยดสยองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว/จากการตรวจสอบผู้ป่วยจากโรงพยาบาล
นิติเวช จำนวน 232 คน พบว่า มีผู้ป่วยโรคจิตเภทและทำร้ายร่างกายถึง 170 คน คิดเป็น
ร้อยละ 73 ส่วนที่เหลือจะเป็นผู้กระทำผิดต่อทรัพย์สินและยาเสพติด (สุจิตต์ พลากรกุล, 2533 :

3) นอกจากนั้นพฤติกรรมก้าวร้วยังก่อให้เกิดปัญหาทั้งสังคมส่วนรวม โดยการแสดงออกในรูปแบบ
ของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ อีก⁰ เช่น การข่มขืน ลักขโมย ปล้นจี้ การทำลายสาธารณสมบัติ
ซึ่งนอกจากจะเป็นการสูญเสียทรัพย์สินแล้ว ยังเป็นการสูญเสียทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของชาติอีกด้วย

พฤติกรรมก้าวร้าวจะเริ่มจากภายในครอบครัวก่อน และเมื่อได้รับแรงกระตุ้นร่วมกับ
ความไม่เป็นระเบียบของสังคม ความก้าวร้าวก็จะเปลี่ยนจากครอบครัวไปยังสมาชิกของสังคม
(Social group) อันก่อให้เกิดปัญหาในสังคมโดยรวม (อัมพร ใจตระกูล, 2527 : 66)
พฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้นได้ด้วยปัจจัยหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกิดจากการอบรมเลี้ยงดู
สิ่งแวดล้อมและสุขภาพจิตที่จะสืบเนื่องมาจากพันธุกรรม ซึ่งพัย ชิดานนท์ (2527 : 57 - 60)
และธีรวัฒน์ นิจนตร (2526 : 1 - 6) มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
และการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาทั้งทางด้านสุขภาพจิต การปรับตัว
และที่สำคัญคือ การขาดความอบอุ่นในครอบครัวทำให้เด็กมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน สุขภาพจิตและกาย
ทรุดโทรม การปรับตัวลำบาก ทำให้เกิดความคับข้องใจ จึงเป็นผลให้บุคคลแสดงออกมานลักษณะ
ของความก้าวร้าว และพฤติกรรมก้าวร้าวที่บุคคลแสดงออกมักเป็นไปในรูปแบบของการทำลาย

มากกว่าการสร้างสรรค คือ นับตั้งแต่ทำลายชีวิต ทำลายสถาบัน ทำลายทรัพย์สิน จนถึงขั้นทำลาย
น้ำใจซึ่งกันและกัน (สุพัฒน์ เดชะดิวงค์ ฌ อยุธยา. 2525 : 20)

ในทางจิตเวชถือว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นเรื่องของสัญชาตญาณ (Instinct) ที่เมีมาแต่
แรกเกิด แต่มนุษย์ควรจะพัฒนาพฤติกรรมก้าวร้าวให้เป็นไปในรูปแบบที่สังคมยอมรับหรือในทางที่
เสริมสร้างความเจริญก้าวหน้า แต่ถ้าหากเขาชนที่เป็นอนาคตของชาติยังใช้สัญชาตญาณความ
ก้าวร้าวออกไปในรูปแบบการทำลายแทนการสร้างสรรคก็จะส่งผลเสียต่อการพัฒนาประเทศ (อึ้ง
ทัศนาศล. 2528 : 9) นอกจากนี้แบนดรา (อึ้ง ทัศนาศล. 2528 : 10; อ้างอิงมาจาก
Bandura. 1963) มีความเห็นว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ การสังเกต
การเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่นและส่วนหนึ่งเกิดจากการเสริมแรง ยิ่งพฤติกรรมก้าวร้าวนี้ได้รับ
การเสริมแรงมากเท่าใด ก็มีแนวโน้มจะเกิดพฤติกรรมนั้นซ้ำขึ้น และสัักอด (อึ้ง ทัศนาศล.
2528 : 10; อ้างอิงมาจาก Scott. 1958) เชื่อว่าพฤติกรรมก้าวร้าวจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมี
การกระตุ้นจากสภาพการณ์ภายนอก

ด้วยเหตุผลดังกล่าวถ้าหากจะมีการควบคุมสถานการณ์สิ่งแวดล้อมภายนอก (External
Stimuli) หรือการสร้างกฎเกณฑ์ของสังคม (Social Control System) ให้เป็นระเบียบพร้อม
ทั้งสร้างแรงจูงใจภายในที่จะควบคุมมิให้พฤติกรรมก้าวร้าวได้แสดงออกในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม
หรือมิเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งการควบคุมมิให้มีการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของบุคคลนั้น
ควรกระทำเสียตั้งแต่บุคคลยังอยู่ในวัยเด็กหรือในวัยประถมศึกษา เพราะเด็กในวัยประถมศึกษา
นั้นสามารถเรียนรู้และจดจำได้ดี อีกทั้งประสบการณ์ในวัยประถมศึกษาจะเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต
ต่อไปในอนาคต (กรมิวิชาการ. 2520 : 23 - 26) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง
ควรอบรมสั่งสอน แนะนำช่วยเหลือให้เด็กในวัยประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยมีการยับยั้ง
พฤติกรรมก้าวร้าวด้วยการหยุดคิด มีสติ รวมทั้งพิจารณาว่าจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร จึงจะเหมาะสม
หรือไม่รบกวนผู้อื่น รวมทั้งไม่ทำลายสิ่งของด้วย (เพชรสุตา เพชรรส. 2525 : 2 - 3) และ
พฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดขึ้นในเด็กวัยประถมศึกษานั้นยังเป็นอุปสรรคขัดขวางการดำเนินงานเกี่ยวกับการ
พัฒนาการเรียนรู้ของผู้อื่นที่ต้องหยุดชงักไม่สามารถเป็นไปตามเป้าหมายของการเรียนการสอนได้

สำหรับพฤติกรรมก้าวร้าวนั้น (Aggressive Behavior) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังเช่น เบอร์กอวิทซ์ (Berkowitz. 1964 : 3) กล่าวว่า เป็นการกระทำที่รุนแรงผิดปกติ เช่น เขียนกระดาษาแรง ๆ กระแทกบังคับ หรือบานประตูลอย ๆ เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหาย มีความมุ่งหมายที่จะทำร้ายหรือทำลายบางสิ่งบางอย่างซึ่งคล้ายคลึงกับความคิดเห็นของ เฟชแบ็ค (Feshbach. 1956 : 257) ที่กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นการระบายอารมณ์ที่ตึงเครียดของบุคคล...

* พฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเป็นอุปสรรคในการเรียนการสอนอย่างมาก จึงมีผู้ทำการวิจัยเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยใช่วิธีการเสริมแรงทางบวก เช่น สก็อต และคนอื่น ๆ (Scott and others. 1967 : 53 - 62) ได้ศึกษาผลของการลดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยใช่วิธีการเสริมแรงทางสังคมกับเด็กชายอายุ 4 ปี ซึ่งเป็นนักเรียนอนุบาล จันทรังเรียนแห่งหนึ่งและพบว่า ผลของการใช้การเสริมแรงทางสังคม ในการลดความก้าวร้าว นั้น ทำให้ความถี่ของความก้าวร้าวลดลง จนทำนองเดียวกัน ไรท์ พดุงกัน (2527 : 16 - 17) ได้ศึกษาการให้แรงเสริมทางสังคม โดยการให้ความสนใจ ยกย่องชมเชย ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนประจักษ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 8 คน พบว่า ผลของการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ สก็อตและคณะ กล่าวคือ การให้แรงเสริมทางสังคม ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งของการเสริมแรงทางบวก สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้,

นอกจากนี้ เบร์นาร์ด และคนอื่น ๆ (Barnard and others. 1974 : 49 - 59) ได้ศึกษาการให้การเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรร่วมกับการปรับเปลี่ยน ในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของเด็กชาย 4 คน พบว่า การทดลองทำให้ความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับการทดลองของ วัตนา กิ่งเจริญสุข (2528 : 45 - 46) ซึ่งได้ศึกษาการให้การเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ผลการศึกษพบว่า การเสริมแรงทางบวก สามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้

ก่อนดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจพฤติกรรมที่เป็นปกติของนักเรียนที่ครูพบในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย โดยสำรวจปัญหากับครูประจำชั้น ตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดห้วยกษกลาง อำเภอยะรัง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความถี่ของการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวสูงกว่าชั้นอื่น ๆ ลักษณะพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนเหล่านี้ได้แก่ การแสดงออกทางกาย เช่น ทำทางหงุดหงิดรำคาญใจ หน้าบึ้ง เม้มริมฝีปาก เมินหน้าไม่ประสานสายตา ทำลายสิ่งของ ฉีก ขยำ ขว้างปาสิ่งของ ผลัก ตี เตะ หยิก ดึงผม และการแสดงออกทางคำพูด เช่น ทำเสียงกระดังงา ตวาด ตะโกน คำด้วยถ้อยคำหยาบ พูดทำหยาบอันเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท

ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาผลของการใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับเปลี่ยนเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดห้วยกษกลาง เพราะเป็นพฤติกรรมที่มีความรุนแรง ถ้าไม่แก้ไขเสียตั้งแต่แรก อาจจะแก้ไขยากเมื่ออายุมากขึ้น และจะก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมส่วนรวมในภายหน้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกกับการปรับเปลี่ยน
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้การเสริมแรงทางบวก
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ก่อนและหลังการปรับเปลี่ยน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกกับนักเรียนที่ได้รับการปรับเปลี่ยน มีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน

2. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง หลังจากได้รับการเสริมแรงทางบวก
3. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง หลังจากได้รับการปรับสีนใหม่

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษา ลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้ โดยการใช้อการเสริมแรงทางบวกกับการปรับสีนใหม่

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ที่เข้าในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกอกกลาง อำเภอยุเมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2533 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งได้จากครูประจำชั้นและครูผู้สอนเป็นผู้คัดเลือกตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด จำนวน 32 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่เข้าในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 14 คน ได้มาจากการคัดเลือกแบบจงใจ (Purposive Sampling) แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 วิธี คือ
 - 3.1.1 การเสริมแรงทางบวก
 - 3.1.2 การปรับสีนใหม่
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเสริมแรงทางบวก หมายถึง วิธีเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยได้รับสิ่งที่พึงพอใจ อันนี้กำหนดว่า ถ้านักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นเวลาที่กำหนดให้ จะได้รับดาวครึ่งละ 1 ดวง ซึ่งดาวนี้สามารถนำไปแลกสิ่งของได้ตามข้อตกลง เมื่อสิ้นสุดการทดลองในแต่ละวัน

2. การปรับสินไหม หมายถึง วิธีลดความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยนำสิ่งที่พึงพอใจออกไปจำนวนหนึ่ง เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อันนี้ผู้วิจัยจะหักคะแนนความประพฤติในวิชาภาษาไทย ซึ่งนักเรียนมีคะแนนเท่ากันทุกคน โดยมีข้อตกลงว่า เมื่อใดที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว จะถูกหักคะแนนครึ่งละ 1 คะแนน และคะแนนนี้จะมีผลต่อการให้เกรดในวิชาภาษาไทย

3. พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การแสดงออกต่อบุคคลอื่นหรือสิ่งของด้วยการกระทำที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจะแสดงออกมามีลักษณะต่าง ๆ กันเช่น การแสดงออกทางกาย ได้แก่ แสดงท่าทางหงุดหงิดรำคาญใจ หน้าบึ้ง เม้มริมฝีปาก เมินหน้าไม่ประสานสายตา ทำลายสิ่งของ ใช้จ่าย ขว้างปาสิ่งของ ผลัก ตี เตะ ดึงผม และการแสดงออกทางด้านคำพูด ได้แก่ ทำเสียงกระดังงา ควบ ตะโกน ด่าด้วยถ้อยคำหยาบ พูดทำหยาบคายเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว

ความก้าวร้าวเป็นการกระทำที่นักจิตวิทยาและบุคคลทั่วไปสนใจกันมาก จึงทำให้ทฤษฎีที่นักจิตวิทยาศึกษาความก้าวร้าว อดยอธิบายถึงการพัฒนาของความก้าวร้าวและแนวคิดด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังนี้

1. ทฤษฎีสักชาตญาณที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Instinct Theories of Aggression) เป็นทฤษฎีที่พรอยด์เห็นว่าความก้าวร้าวเป็นสักชาตญาณ (Worchel and Cooper, 1979 : 316 - 317; citing Freud, n.d.) ที่เกิดขึ้นภายในตัวมนุษย์ ไม่ได้เกี่ยวกับเหตุการณ์ภายนอก คือ มนุษย์เป็นผู้ที่ก้าวร้าวเสมอโดยไม่เลือกสถานการณ์ พรอยด์ กล่าวว่า สักชาตญาณมี 2 ประเภท คือ สักชาตญาณแห่งการดำรงชีวิต (Life Instinct) และสักชาตญาณแห่งความตาย (Death Instinct) นอกจากนั้นเขายังกล่าวถึงเรื่องความพึงพอใจทางเพศจากการถูกคู่ร่วมเพศทำร้ายซึ่งจะทำให้เจ็บปวดทางร่างกายหรือจิตใจ (Masochism) ว่าเป็นแนวโน้มที่บุคคลจะเพิ่มความรู้สึกพึงพอใจจากการทำร้ายตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการทำร้ายหรือก้าวร้าวผู้อื่น ทั้งนี้เป็นเพราะการก้าวร้าวต่อผู้อื่นไม่สามารถแสดงออกมาได้ง่าย จึงหันมาทำร้ายตัวเอง พรอยด์ได้ให้ความเห็นว่าการที่บุคคลมีความรู้สึกเช่นนี้ เป็นเพราะมีความรู้สึกผิดติดอยู่จนจิตสำนึกเป็นต้นว่า เมื่อวัยเด็กเคยถูกทำร้ายร่างกายจากพ่อแม่เคยถูกพ่อแม่หรือผู้มีอำนาจเหนือกว่าลงโทษ เด็กจึงต้องการที่จะทำร้ายตอบเพื่อเป็นการแก้แค้น แต่เด็กแสดงออกมาไม่ได้จึงต้องหันมาทำร้ายตัวเอง สำหรับการมีความพึงพอใจทางเพศจากการทำร้ายคู่ร่วมเพศที่ได้รับ ความเจ็บปวดทางร่างกายและจิตใจ (Sadism) นั้น เป็นแนวโน้มของพวกที่มีสักชาตญาณการทำลายหรือมีความก้าวร้าวที่ชอบแสดงออกต่อคนอื่น ดังนั้นพรอยด์จึงมีความเห็นว่าบุคคลไม่ควรจะ

เก็บความเครียดความเกิบทัดและความก้าวร้าวไว้ ควรจะหาทางระบายออกไป ในทางที่สังคมยอมรับและไม่เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น การวาดเขียน งานศิลปะหรือการเล่นกีฬา เป็นต้น

2. ทฤษฎีชีววิทยาที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Biological Theories of Aggression) จากการศึกษาของแพทย์ที่ผ่าตัดสมองของชายคนหนึ่งชื่อ วิทแมน (Whitman) ผู้เป็นอาชญากรฆ่าบุคคลในครอบครัว แล้วเขียนบันทึกไว้ก่อนฆ่าตัวตาย แพทย์ได้พบก้อนเนื้องอกขนาดเท่าถั่วในสมอง ซึ่งทำให้แพทย์เชื่อว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เขามีการกระทำที่โหดร้าย และจากการที่ ฟลินน์ และคนอื่น ๆ (Worchel and Cooper, 1979 : 321; citing Flynn and others, n.d.) ได้ทดลองฝังเข็มอิเล็กโทรด (Electrode) เข้าที่สมองของสัตว์และพบว่าทำให้สัตว์ดุร้ายขึ้น ใน การวิจัยเชื่อว่าพันธุกรรมหรือโครโมโซมเพศที่ผิดปกติทำให้เกิดการกระทำที่ก้าวร้าว

3. ทฤษฎีบุคลิกภาพที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Personality Theories of Aggression) เมการ์กี้ (Megargee, 1966 : 80) ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของอาชญากร และแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ลักษณะประการแรกคือการที่บุคคลไม่สามารถควบคุมความก้าวร้าวของตนเองได้หรือมีการยับยั้งการแสดงออกของความก้าวร้าวได้น้อย มีความพร้อมที่จะตอบสนองความคับข้องใจด้วยความก้าวร้าว และลักษณะประการที่สองคือ การที่บุคคลควบคุมความก้าวร้าวของตนเองมากเกินไป โดยควบคุมอย่างเข้มแข็งต่อการแสดงออกของความก้าวร้าวอย่างเรื้อรัง จากการศึกษาดังกล่าว เมการ์กี้ สรุปว่าอาชญากรที่ร้ายแรงมักมาจากพวกที่ควบคุมความก้าวร้าวมากเกินไป

4. ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้แก่ ทฤษฎีที่เชื่อว่าความก้าวร้าวมาจากความคับข้องใจ ทฤษฎีสัญชาตญาณความก้าวร้าว และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

4.1 ทฤษฎีความก้าวร้าวที่มาจากความคับข้องใจ (Frustration Aggression Theory) ทฤษฎีนี้มาจากความเชื่อของดอลลาร์ดและมิลเลอร์ที่เชื่อว่า ความก้าวร้าวของบุคคลมีสาเหตุมาจากความคับข้องใจ ทั้งนี้เนื่องมาจากกรณีที่บุคคลไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย และการที่บุคคลมีความคับข้องใจสะสมอยู่ตลอดเวลา ก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความก้าวร้าวในที่สุด (เพชรสุดา

เพชรเส. 2525 : 12) ด้วยเหตุนี้ครูจึงควรหาทางระบายความคับข้องใจของเด็กไปในทางที่เหมาะสม โดยหางานให้เด็กทำอยู่เสมอและให้เด็กชักนำลงไปในทางที่เป็นประโยชน์ เช่น งานทางกีฬา และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชักล้ามนื้อ รวมทั้งควรหาโอกาสให้ได้ระบายความก้าวร้าวออกมาทางศิลปะ ดนตรี การปั้น การแกะสลัก เป็นต้น (ประสาร ทิพย์ธารา. 2521 : 400)

4.2 ทฤษฎีสถานการณ์ความก้าวร้าว (Aggressive Cues Theory) มาจากแนวคิดของ เบอร์กอวิทซ์ (Berkowitz. 1964 : 137 - 142) ที่กล่าวว่า ความคับข้องใจเป็นตัวที่ก่อให้เกิดความก้าวร้าว แต่การแสดงออกก้าวร้าวจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม กล่าวคือแรงขับภายในจะต้องสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่มาเร้า เช่น ถ้าความคับข้องใจน้อย ถึงแม้สถานการณ์จะเร้ามาก ก็อาจจะไม่เกิดความก้าวร้าว เป็นต้น

4.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) เพนเนอร์ (Penner. 1978 : 119) นักจิตวิทยาสังคมเชื่อว่ามนุษย์จะเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวได้เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่น ๆ สำหรับ แบนดูรา และคนอื่น ๆ (Coleman. 1978 : 164; citing Bandura and others. n.d.) เชื่อว่าเด็กไม่ได้เรียนรู้ความก้าวร้าวโดยตรงจากการให้รางวัลหรือการลงโทษจากผู้ปกครองเพียงอย่างเดียว แต่เด็กจะเลียนแบบผู้ที่มิมีอิทธิพลต่อตนเอง โดยเด็กจะสังเกตท่าทีและการกระทำของผู้ปกครองของตนเอง สำหรับการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองมักจะบอกเด็กว่า การก้าวร้าวต่อผู้อื่นเป็นสิ่งที่ไม่ดี แต่เด็กยังคงสังเกตเห็นผู้ปกครองของตนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่เสมอ เด็กจึงกระทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองทำมากกว่าจะกระทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองสั่งสอนเอาไว้ ซึ่งเพชแบค (Goldstein. 1975 : 26; citing Feshbach. 1956 : 449 - 462) กล่าวว่าความก้าวร้าวของบุคคลนั้นได้รับอิทธิพลมาจากการเรียนรู้ในอดีตทั้งสิ้น และเขายังพบว่าถ้าแม่ลงโทษเด็กด้วยการเขียนตีมากเพียงใด เด็กก็จะแสดงความก้าวร้าวต่อเพื่อน พี่น้องและผู้ปกครองมากขึ้นเท่านั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชื่อว่า องค์ประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมก้าวร้าวมี 2 ประการคือ แม่แบบ (Model) และแรงเสริม (Reinforcement) ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าวจะเห็นได้ว่า ความก้าวร้าวมีสาเหตุต่าง ๆ กัน เช่น ทฤษฎีสัญชาตญาณได้ให้แนวคิดที่ว่า ความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ ทฤษฎีชีววิทยา เชื่อว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากพันธุกรรมและโครโมโซมที่ผิดปกติ ทฤษฎีบุคคลิกภาพมีแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวมีสาเหตุมาจาก บุคคลควบคุมพฤติกรรมก้าวร้าวมากเกินไปหรือบุคคลไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมก้าวร้าวของตนเองได้ และทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีแนวคิดที่ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากความคับข้องใจหรือมีสถานการณ์ที่มากกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และการเรียนรู้ก็ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้

ฉะนั้น ทฤษฎีของพฤติกรรมมนุษย์จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ทฤษฎีต่าง ๆ ได้อธิบายลักษณะของพฤติกรรมที่เน้นลงไปที่บุคคลและสถานการณ์เฉพาะอย่าง แต่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นยังคงเป็นผลที่เกิดจากบุคคลและสถานการณ์ที่แวดล้อมเขาอยู่เสมอ การที่จะเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะที่ซับซ้อนของพฤติกรรมมนุษย์จำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีต่าง ๆ เข้าช่วยประกอบกัน (สมชาย เตียวตระกูล, 2529 : 16) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นแนวทาง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว

คำว่า "ความก้าวร้าว" ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เคอรี่วัลย์ ขจรพันธุ์ (2524 : 73) กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นกิริยาตอบสนองต่อความไม่สมหวัง เด็กที่มีกิริยาก้าวร้าวอยู่เสมอ เป็นเด็กที่มีความคับข้องใจและเคยถูกละทิ้งอย่างรุนแรง มีบิดามารดาที่มินสัยก้าวร้าวและไม่คงเส้นคงวา

สุชา จันทน์เอม (2525 : 97) อธิบายว่า ความก้าวร้าวจัดเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของคนที่ขาดความสุข อาจแสดงออกทางร่างกายหรือทางวาจาก็ได้ เช่น การทำลายข้าวของการทำร้ายร่างกาย การดุด่า การพูดคำหยาบคาย เป็นต้น การก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้จากสังคมที่เด็กใช้ป้องกันตนเองจากการรุกรานของผู้อื่น เช่น เมื่อถูกพ่อแม่ดุ เด็กมักจะโต้เถียง

เมื่อถูกเพื่อนล้อเลียนเด็กมักจะชกต่อย เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเป็นวิธีเรียกร้องความสนใจจากเพื่อน ๆ อีกด้วย เพื่อทำให้เพื่อน ๆ เกรงกลัว พฤติกรรมก้าวร้าวนี้สังคมมักจะติเตียน ทำให้พวกก้าวร้าวมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม

อัมพร รอดระกูล (2527 : 64) กล่าวว่า ความก้าวร้าว หมายถึง การกระทำที่รุนแรงกว่าปกติ มีผลทำให้ผู้อื่นหรือตนเองเจ็บปวดเกิดความเสียหายทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา /

งานทัศนะของพรณี ชุทัย (2523 : 2 - 20) กล่าวว่า การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นขึ้นอยู่กับสาระสำคัญของประการ คือ

1. ตัวกำหนดพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นจนเป็นนิสัย และกลายเป็นบุคคลิกภาพไปมากที่สุด

2. แรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม อันได้แก่ ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ และแรงจูงใจทางสังคม ฉะนั้นแรงจูงใจจึงเป็นตัวกระตุ้นและควบคุมแนวทางพฤติกรรมของบุคคล

ดังนั้น การแสดงความก้าวร้าวจึงเป็นปฏิกิริยาโต้ตอบระหว่างการเรียนรู้และแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวไม่ว่าจะแสดงออกทางกายหรือวาจา ก็จะเป็นการจัดความคับข้องใจหรือความรู้สึกโกรธต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในผู้อื่น

ในปี ค.ศ. 1961 บัสส์ (พรทิพย์ ทรัพย์สิน. 2532 : 17; อ้างอิงมาจาก Buss. 1961 : 1 - 7) อธิบายความหมายของความก้าวร้าวว่า "ความก้าวร้าวเป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้น จากรูปของการกระทำอย่างทันทีโดยมีเจตนาจะทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด" บัสส์ แบ่งความก้าวร้าวออกเป็น 2 ชนิด คือ

✓ 1. ความก้าวร้าวทางกาย (Physical Aggression) เป็นความก้าวร้าวที่แสดงออกโดยการใช้ข้อวัชระทางกาย เช่น แขน ขา ฟัน หรือ ใช้ข้อวัชระทางกายรวมกับอาวุธ เช่น มีด ปืน เพื่อทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด

2. ความก้าวร้าวทางวาจา (Verbal Aggression) เป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้นโดยใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด ซึ่งจำแนกออกเป็นสองลักษณะด้วยกัน คือ

2.1 การปฏิเสธ ในการปฏิเสธมักจะแสดงท่าทางประกอบด้วย เช่น หลบหน้า แสดงท่าทางรังเกียจ ไม่ยอมเข้ากลุ่ม ส่วนคำพูดที่ใช้ในการปฏิเสธ ได้แก่ การพูดตรง ๆ เช่น "ออกไปเดี๋ยวนี้นี้" หรือการพูดให้ร้าย เช่น "ฉันไม่ชอบคุณ" ร่วมกับการแสดงอารมณ์เพื่อทำลายความรู้สึกของคนอื่น

2.2 การบังคับ การพูดบังคับเป็นลักษณะของการทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด สำหรับการบังคับนี้ บุคคลเรียนรู้การบังคับจากการสังเกตหรือการเลียนแบบจากการกระทำของบุคคลอื่น เช่น บิดา มารดา ครู ผู้ปกครอง เป็นต้น

ซึ่งสรุปได้ว่า ความก้าวร้าวเป็นการกระทำที่บุคคลกล้าแสดงออกแต่สิ่งที่บุคคลแสดงออกมานั้นจะทำให้ผู้อื่นได้รับความไม่พอใจหรือเดือดร้อน

จากความเห็นของ เบอร์กอวิทซ์ (Berkowitz, 1964 : 3) ความก้าวร้าวหมายถึง การกระทำที่รุนแรงผิดปกติ เช่น เขียนกระดานแรง ๆ นั่งแรง ๆ กระแทกบังคานหรือบานประตูแรง ๆ เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหาย มีความมุ่งหมายที่จะทำร้ายหรือทำลายบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งคล้ายคลึงกับความคิดเห็นของ เฟชแบค (Feshbach, 1956 : 257) ที่กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นการระบายอารมณ์ที่ตึงเครียด และสอดคล้องกับ สเตอร์ (Storr, 1984 : 37) เห็นว่ามนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องระบายความก้าวร้าวของตน เหมือนกับการระบายแรงขับทางเพศ และความก้าวร้าวเป็นความต้องการภายในของมนุษย์ เช่นเดียวกับความต้องการทางเพศและความหิว

บาด (Bach, 1970 : 279) แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกันคือ

1. ลักษณะการก้าวร้าวที่แสดงความรู้สึกออกมาเนื่องจากเกิดความคับข้องใจในการแก้ปัญหาและมีเจตนาที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือเดือดร้อน

2. ลักษณะการแสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริง เพื่อที่จะให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ปรับปรุงพฤติกรรมของเขา แต่ทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อสัมพันธภาพที่เคยมีต่อกัน ทั้ง ๆ ที่วัตถุประสงค์จริง ๆ แล้วไม่ต้องการที่จะทำลายหรือทำร้ายผู้อื่น (Impact-type aggression)

ส่วนอัลเบอร์ตี และเอ็มมอนส์ (พรทิพย์ ทรัพย์สิน, 2532 : 18; - อ้างอิงมาจาก-- Alberti and Emmons, 1978 : 21 - 34) ก็ได้แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะ เช่นกันคือ

1. ความก้าวร้าวโดยทั่ว ๆ ไป (General Aggressiveness) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นในทุก ๆ สถานการณ์อันเนื่องมาจากบุคคลเหล่านั้นมีความมั่นใจในตนเอง (Self-Confidence) มากเกินไป จะพูดกับใครมักจะออกคำสั่งและพูดสูงส่งความคิดของผู้อื่น ดังนั้นบุคคลเหล่านั้นมักจะเกิดความขัดแย้งกับกลุ่มเสมอ จึงทำให้มีเพื่อนน้อยมาก และบุคคลเหล่านั้นต้องการความรัก และการยอมรับจากผู้อื่นมากแต่เขามักจะไม่รู้จะทำอย่างไร เพื่อที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

2. ความก้าวร้าวตามสถานการณ์ (Situational aggressiveness) หมายถึง ลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และต้องการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองใหม่ ตามที่ได้มีผู้อื่นเสนอแนะไว้

จากคำจำกัดความและแนวคิดเกี่ยวกับความก้าวร้าวที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปได้ว่าความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของบุคคล ที่จะแสดงการกระทำในลักษณะที่รุนแรงผิดปกติเพื่อตอบสนองหรือปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความโกรธ และความรู้สึกที่ไม่ดีต่าง ๆ ซึ่งการกระทำนั้นจะก่อให้เกิดผลเสียทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นได้ พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมส่วนรวม โดยเฉพาะถ้าเกิดกับเด็กในวัยประถมศึกษาซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในช่วงของการพัฒนาการทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดังนั้นจึงสมควรที่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้สอนและครูแนะแนว จะต้องหาวิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าว และส่งเสริมให้เด็กเหล่านั้นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้นทดแทนเพื่อให้เป็นผู้ที่สังคมยอมรับ เพราะว่าพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นเป็นที่รังเกียจของสังคมและนาน ๆ ไปก็อาจจะทำให้เด็กกลายเป็นอาชญากรได้ (วงพักตร์ ภูพันธ์ศรี, 2526 : 172)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

งานวิจัยภายในประเทศ

ในประเทศไทยมีผู้ศึกษาเพื่อหาวิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าวไว้ดังนี้ เรณู ผดุงถิ่น (2517 : 16 - 17) ได้ศึกษาการใช้แรงเสริมทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าว โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจากเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 8 คน ที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนประดิษฐ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งคัดเลือกจากการเสนอแนะของครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวน 4 คน ใช้หลักการปรับพฤติกรรมโดยให้การเสริมแรงทางสังคมคือ ให้ความสนใจและคำชมเชยกับพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่ให้ความสนใจหรือไม่เอาใจใส่กับพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการวิจัยพบว่าความสนใจและคำชมเชยจากครูซึ่งเป็นการเสริมแรงทางสังคมมีผลในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กลงได้

ในปี พ.ศ. 2528 อารง หัตถนาถสี (2528 : 9 - 15) ได้ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยเรียนว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อหาแนวทางการพัฒนาเด็กในทางที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามของ กันน์ (Cunn. 1973) ที่สร้างขึ้นและดัดแปลงให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปลักษณะครอบครัวและพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนชาย-หญิง จำนวน 687 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม.1 - ม.6 ในโรงเรียนขนาดใหญ่ 3 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานครและนครปฐม โดยมีความแตกต่างของพื้นที่ชั้นในและชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานั้นมีพฤติกรรมก้าวร่ววน้อยที่สุดร้อยละ 3.90 ขนาดมากร้อยละ 12 ซึ่งรวมกันแล้วเท่ากับร้อยละ 15.90 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมแสดงออกที่รุนแรงโดยการทำร้ายตนเอง สัตว์เลี้ยงหรือบุคคลอื่น เป็นการแสดงออกที่รุนแรงกว่าปกติ และในปีถัดมา สุธินดา ใจชาน (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูกับความก้าวร้าวเป็นารศึกษา เฉพาะกรณีโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 314 คน คัดเลือกมา

โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย อุปกรณ์การรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีจำนวน 114 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อหาความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูกับความก้าวร้าว และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเพื่อหาความแตกต่างของคะแนนความก้าวร้าวของการอบรมเลี้ยงดูแบบให้การลงโทษกับแบบเรีกร้องเอาจากเด็ก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีความสัมพันธ์กับความก้าวร่ววน้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบการลงโทษและแบบเรีกร้องเอาจากเด็ก นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเรีกร้องเอาจากเด็กมีความสัมพันธ์กับความก้าวร้าวมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้การลงโทษ

นอกจากนี้ยังมีผู้วิจัยเกี่ยวกับการลดพฤติกรรมก้าวร้าวโดยใช้วิธีการบำบัดพฤติกรรม เช่น สมชาย เคียวตระกูล (2529 : 41 - 45) ได้ศึกษาผลของการฝึกการผ่อนคลายแบบจิตคลุมภายในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวโดยทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนนาวาอุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 คน ทำการฝึก 12 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลก็คือ แบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของ เพชรสุดา เพชรใส ผลการวิจัยพบว่า การฝึกผ่อนคลายแบบจิตคลุมภายในมีผลให้ความก้าวร้าวของนักเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพรทิพย์ ทรัพย์สิน (2532 : 72 - 76) ได้ศึกษาการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 8 คน ผลการวิจัยพบว่า การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมมีผลทำให้อาการก้าวร้าวของนักเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

สก๊อต และคนอื่น ๆ (Scott and others. 1967 : 73 - 76) ได้ศึกษาวิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยชี้แจงเสริมทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีบำบัดพฤติกรรมเพื่อให้นักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น จนระยะแรกครูเพียงแต่สังเกตและบันทึกความถี่ของพฤติกรรม

ก้าวร้าว ในระยะที่สองครูได้รับคำแนะนำให้ใช้การแรงเสริมทางสังคม คือ ให้คำชมเชย และให้ ความสนใจเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น สนใจผู้อื่นพูดคุยกับผู้อื่น อย่างเป็นมิตร ตลอดจนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในขณะเดียวกันครูจะไม่ให้แรงเสริม ทางสังคม เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น การทำร้ายร่างกายซุ่มซ่ามและเร่ร่อน - ผล การวิจัยพบว่า ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงและนักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น

ด้วยวิธีการเดียวกัน ฮาร์ท และคนอื่น ๆ (Hart and others. 1968 : 73 - 76) ได้ศึกษาวิธีการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กในโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่ง โดยให้แรงเสริมทาง สังคมผู้รับการทดลองเป็นเด็กหญิงอายุ 5 ปี ซึ่งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว คือ ปากร้ายใช้คำพูดสบ ประมาทและเกเรเพื่อน ผู้วิจัยได้เริ่มแก้ไขให้เขามีพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนเพิ่มขึ้น ในช่วงระยะ แรก พบว่าเขาอยู่ใกล้เด็กอื่น ๆ ร้อยละ 50 ของเวลาทั้งหมด เล่นรวมกับเด็กอื่นน้อยกว่าร้อยละ 50 ของเวลาทั้งหมด และในระยะนี้ครูให้ความสนใจใกล้ชิดกับเด็กร้อยละ 10 ต่อมาในช่วงเวลา 7 วัน หลังจากระยะแรกครูได้ให้ความสนใจอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งได้ให้ของเล่นที่ต้องการเมื่อเขาเล่นรวม กับเพื่อนและไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว แต่ครูจะไม่ให้ความสนใจเมื่อเขาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ผลปรากฏว่า การเล่นรวมกับเด็กอื่นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 และในระยะต่อมาเมื่อครูไม่ให้แรงเสริม ทางสังคมกับพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนและการไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่าพฤติกรรมการเล่น กับเพื่อนลดลงและพฤติกรรมก้าวร้าวเพิ่มขึ้น ระยะต่อมาครูกลับไปใช้วิธีการเดิมคือ ให้แรงเสริม ทางสังคมกับพฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนและการไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่าพฤติกรรมการเล่น กับเพื่อนเพิ่มขึ้นและพฤติกรรมก้าวร้าวก็ลดลงด้วย จากการวิจัยพบว่าแรงเสริมทางสังคมสามารถ ลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้

โอเลียร์ และคนอื่น ๆ (O'Leary and others. 1969 : 3 - 13) ทดลองปรับ พฤติกรรมนักเรียนเกรด 2 จำนวน 7 คน ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน โดยแสดงพฤติกรรม ก้าวร้าวด้วยการทุบตีเพื่อนร่วมชั้นเดินไปเดินมาในชั้นเรียน ส่งเสียงและคุยกับเพื่อนขณะที่มีการสอน การทดลองได้แบ่งเป็น 8 ระยะคือ 1) ระยะเส้นฐาน 2) ครูประกาศระเบียบในชั้นเรียน 3) จัดโปรแกรมการเรียนรู้พิเศษ 4) ครูชมเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและเพิกเฉย

เมื่อแสดงพฤติกรรมก่อนงานชั้นเรียน 5) ให้บรรยายพฤติกรรมเมื่อแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในชั้นเรียน 6) เรียกบรรยายพฤติกรรมเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียน 8) ติดตามพฤติกรรมหลังจบการทดลองแล้ว 4 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า การประกาศระเบียบงานชั้นเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนรู้พิเศษ การชมนักเรียน เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและเพิกเฉย เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก่อนงานชั้นเรียนสามารถลดพฤติกรรมก่อนงานชั้นเรียนได้เพียงเล็กน้อย แต่เมื่อให้บรรยายกรวดยหนักนักเรียนเอาไปแสดงกรวดยหนักของ เช่น ขนมนหนังสือ ของเล่นตอนเลิกเรียนทุกวัน ทำให้พฤติกรรมก่อนงานชั้นเรียนลดลงอย่างรวดเร็ว สำหรับการเรียกบรรยายพฤติกรรม เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก่อนงานชั้นเรียนนั้นพบว่า ทำให้ความถี่ของพฤติกรรมก่อนงานชั้นเรียนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เมื่อเทียบกับระยะการให้บรรยาย และลดลงเมื่อให้บรรยาย ครั้งที่ 2 ในระยะติดตามหลังการหยุด การทดลองแล้วพบว่า พฤติกรรมก่อนงานชั้นเรียนยังลดลงอยู่

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ได้มีการศึกษาวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อหาวิธีการลดพฤติกรรมก้าวร้าวและแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กและวัยรุ่น วิธีการดังกล่าวประกอบด้วย การให้แรงเสริมทางบวก การให้แรงเสริมทางลบ การลงโทษ การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การฝึกผ่อนคลายแบบจิตตสมุทกและการจัดทำโปรแกรมบำบัดแบบกลุ่ม และการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม เป็นต้น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวก

ความหมายของการเสริมแรงทางบวก

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 159) กล่าวว่า การเสริมแรงทางบวก หมายถึง การที่อินทรีย์ได้รับสิ่งเร้าแล้วเกิดความสุข เช่น รางวัล คำชมเชย ฯลฯ

พองพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 71) กล่าวว่า การเสริมแรงทางบวก หมายถึง การที่อินทรีย์แสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเพิ่มขึ้น หรือเกิดบ่อยครั้งขึ้นหรือมีความถี่สูงขึ้น ซึ่ง เป็นผลจากการที่อินทรีย์ได้รับผลกระทบที่พึงพอใจหลังจากแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว

สมิทซ์ เอี่ยมสุภานิต (2526 : 95) กล่าวว่า การเสริมแรงทางบวก หมายถึง การเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมอันเป็นผลเนื่องมาจากการที่ได้สิ่งท่อนทรีย์พึงพอใจ หลังจากที่ได้แสดงพฤติกรรมนั้นแล้ว

จากความหมายของ "การเสริมแรงทางบวก" ที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การเสริมแรงทางบวก คือ การทำให้บุคคลมีความถี่ของพฤติกรรมนั้น ๆ เพิ่มขึ้น อันเป็นผลมาจากการได้รับสิ่งที่พึงพอใจ

ตัวเสริมแรงที่เข้าในการเสริมแรงทางบวกมี 5 ชนิดคือ

1. ตัวเสริมแรงที่เป็นสิ่งที่เสพได้ หรือเสพไม่ได้ เช่น อาหาร ขนม น้ำ บุหรี่ เหล้า ตั๊กดา เป็นต้น
2. ตัวเสริมแรงทางสังคม (Social Reinforcer) เช่น การยิ้ม การยอมรับ การยกย่องชมเชย การสัมผัส เป็นต้น
3. หลักของฟรีแม็ก (Premack's Principle) คือ การใช้พฤติกรรมที่บุคคลชอบทำมากที่สุดมาเสริมแรงพฤติกรรมที่บุคคลชอบทำน้อยที่สุด เช่น การใช้พฤติกรรมชอบดูทีวี ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เด็กชอบทำมากที่สุด มาเสริมแรงพฤติกรรมทำการบ้านซึ่งเด็กชอบทำน้อยที่สุด มีผลทำให้เด็กทำการบ้านเพิ่มขึ้น
4. เบียร์รกรร (Token Economy) คือ การใช้การเสริมแรงด้วย เบียร์ แด้ม คะแนน หรือดาว ฯลฯ ซึ่งสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงอื่นได้ เช่น นำไปแลกขนม สิ่งของ เครื่องใช้ หรือสิทธิพิเศษต่าง ๆ
5. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Informative Feedback) เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำของบุคคล ทำให้บุคคลรู้ว่าตนได้ทำพฤติกรรมเหมาะสมหรือไม่ ข้อมูลนี้จะเป็นตัวชี้ หรือแนะนำทางไปสู่การปรับพฤติกรรมต่อไป

นอกจากนี้ตัวเสริมแรงทางบวกยังสามารถแบ่งออกเป็น 2 พวก คือ

1. ตัวเสริมแรงปฐมภูมิหรือตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข (Primary or Unconditioned Reinforcers) เป็นสิ่งเร้าที่มีอำนาจการเสริมแรงจนตัวเองตามธรรมชาติ เพราะมีผลต่อบุคคลโดยไม่ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ เช่น อาหาร น้ำ ขนม เป็นต้น

2. ตัวเสริมแรงทุติยภูมิหรือตัวเสริมแรงที่ต้องวางเงื่อนไข (Secondary or Conditioned Reinforcers) เป็นสิ่งเร้าที่ไม่มีอำนาจในการเสริมแรงโดยตัวของมันเอง แต่เมื่อนำมาช้กับตัวเสริมแรงปฐมภูมิบ่อยครั้งเข้า ก็จะมีอำนาจเป็นตัวเสริมแรงที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกัน ตัวเสริมแรงปฐมภูมิ ตัวอย่างของตัวเสริมแรงทุติยภูมิ ได้แก่ เงิน คะแนน คำชมเชย เป็นต้น

หลักการเสริมแรงทางบวกอย่างมีประสิทธิภาพ

1. ต้องเสริมแรงทันทีที่พฤติกรรมที่พึงปรารถนาเกิดขึ้น โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่เป็นทักษะใหม่ (Kazdin, 1975 : 93)
2. ต้องเป็นตัวเสริมแรงที่มีคุณภาพหรือชนิดที่บุคคลต้องการ (Kazdin, 1975 : 94 - 95)
3. ตัวเสริมแรงที่ให้อาจมีขนาดและจำนวนมากพอแก่ความต้องการ (Kazdin, 1975 : 94)
4. ใช้ตารางการเสริมแรง ในกรณีที่ต้องการให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ครูหรือนักปรับพฤติกรรมควรจะให้การเสริมแรงทุกครั้งที่เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาเกิดขึ้น เมื่อพฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นบ่อยครั้งขึ้นและสม่ำเสมอ จึงเปลี่ยนมาใช้การให้เสริมเป็นครั้งคราว เพื่อให้พฤติกรรมนั้นอยู่คงทนต่อไป (สมรภักษ์ เอี่ยมสุภชาติ, 2524 : 108 - 109)
5. ควรจัดหาให้ตัวเสริมแรงชนิดต่าง ๆ ไว้เพื่อแลกเปลี่ยนได้อย่างกว้างขวางใช้เป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพสำหรับทุกคนและทุกเวลา (ปราณี สถาปิตานนท์, 2528 : 9; อ้างอิงมาจาก Catania Brigham, 1978 : 182)
6. ต้องแน่ใจว่าบุคคลทราบว่าพฤติกรรมใดที่ได้รับการเสริมแรง
7. อย่าเสริมแรงบ่อยเกินความจำเป็น หรือใช้ตัวเสริมแรงที่มีค่ามากเกินไปเกินความจำเป็น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2530 : 83)
8. ค่อย ๆ ลดความถี่ในการเสริมแรงลงทีละน้อย

9. ต้องการให้การเสริมแรงทางสังคมควบคู่กับการเสริมแรงที่เป็นสิ่งของ และค่อย ๆ เปลี่ยนจากการเสริมแรงที่เป็นสิ่งของไปสู่การเสริมแรงทางสังคมอย่างเดียว (O'Leary Wilson, 1980 : 113)

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวก

งานวิจัยภายในประเทศ

การเสริมแรงทางบวกนั้นได้มีผู้นำไปใช้ในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยวิธีการที่ต่าง ๆ กัน เช่น วิทยาพร ลากสมบูรณ์านนท์ (2522 : 100 - 110) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้แรงจูงใจที่มีต่อการทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความวิตกกังวลสูงและต่ำ โรงเรียนวัดวิเศษการ จังหวัดกรุงเทพมหานคร การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบบทดสอบความวิตกกังวลของ อำพล โฉงเคลือบ จำนวน 160 ชื่อ แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มได้รับรางวัล กลุ่มรับการลงโทษ กลุ่มแข่งขัน และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 42 คน ผลการวิจัยพบว่า การให้แรงจูงใจด้านการให้รางวัลและการแข่งขันจะเกิดผลดีต่อการทำงานของนักเรียนมากกว่าการให้แรงจูงใจด้านการลงโทษ

ต่อมา วันทนา กิ่งจางเจริญสุข (2525 : 43 - 44) ศึกษาผลของการเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคมน กรุงเทพมหานคร 1 ห้องเรียนจำนวน 40 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนห้องที่นักเรียนมีพฤติกรรมก่อความวุ่นวายเรียนมากที่สุด ตามคำรายงานของครูผู้สอนและจากการสังเกตของผู้วิจัย การวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ระยะ โดยใช้ในการทดลองแบบ ABB' BB' สำหรับกลุ่มที่ 1 และแบบ AB' BB'B สำหรับกลุ่มที่ 2 โดยมี A คือระยะเส้นฐาน B' คือ ระยะที่ทำให้การเสริมแรงบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม B คือ ระยะที่ทำให้การเสริมแรงเป็นรายบุคคล การทดลองทั้ง 5 ระยะนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ โดยระยะที่ 1 ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ระยะที่ 2-5 ใช้ระยะละ 1 สัปดาห์ ซึ่งในแต่ละระยะได้มีการ

สังเกตและบันทึกพฤติกรรมสัปดาห์ละ 5 ครั้ง ผลการทดลองพบว่าการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ย
อรรถกรโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคลสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาใน
ชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ และให้ผลไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ เสมอใจ ชื่นจิต (2533 : 48 - 50) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบพฤติกรรม
ดั่งใจเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธรรมวิชุดิศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี โดย
การเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ของโรงเรียนธรรมวิชุดิศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2532 ที่มีพฤติกรรมดั่งใจเรียนต่ำ
จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองแบบ ABA โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการเสริมแรงทางบวก
เป็นกลุ่ม และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการเสริมแรงทางบวกเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่านักเรียน
ที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลมีพฤติกรรมดั่งใจเรียนไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยในประเทศ

เอลลอน และโรเบิร์ตส์ (วันทนา กิ่งจุงเจริญสุข. 2525 : 114; อ้างอิงมาจาก
Ayllon and Roberts. 1974, 1977) ได้ทดลองใช้การเสริมแรงพฤติกรรมการอ่านด้วย
เบี้ยอรรถกรเพื่อลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือ พฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็น
นักเรียนเกรด 5 จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมก่อกวนมากที่สุด ครูเสริมแรงพฤติกรรม
การอ่านของนักเรียนโดยดูจากความถูกต้องของการทำแบบฝึกหัดหลังการอ่าน คะแนนจากการทำ
แบบฝึกหัดที่นักเรียนได้นี้สามารถนำมาแลกเปลี่ยนสิทธิพิเศษ การเล่นเกม และกิจกรรมอื่น ๆ ได้ ผล
การวิจัยพบว่าในระยะที่ยังไม่มีการเสริมแรง นักเรียนแสดงพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนประมาณ
ร้อยละ 40-50 ของเวลาทั้งหมด แต่หลังจากที่ให้การเสริมแรงพฤติกรรมการอ่านแล้ว ทำให้
พฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนลดลงเหลือร้อยละ 15 เมื่อหยุดการเสริมแรงพฤติกรรมก่อกวนเพิ่มขึ้น
เป็นร้อยละ 40 และเมื่อมีการเสริมแรงอีกครั้ง พฤติกรรมก่อกวนลดลงเหลือเพียงร้อยละ 15
และความสามารถในการทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องเป็นปริมาณเพิ่มขึ้นเกือบถึงร้อยละ 85 ซึ่งสอดคล้อง
กับงานวิจัยของคริสตี้ (Christy. 1975 : 187 - 196) ที่ศึกษาผลการใช้การเสริมแรง

ทางบวกในการลดพฤติกรรมลบจากที่นั่งของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นจำนวน 11 คน จากผล
การวิจัยพบว่าการเสริมแรงทางบวกสามารถลดพฤติกรรมลบจากที่นั่งของนักเรียนลงได้ พร้อม
ทั้งพฤติกรรมก้าวร้าวและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ ก็ลดลงด้วย

ต่อมา/แดรบบแมน และคนอื่น ๆ (Drabman and others. 1972 : 93 - 101)

ก็ได้ทำการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มในการลดพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนของนักเรียนเกรด 1
โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม แล้ววางเงื่อนไขกลุ่มละ 1 เงื่อนไข หมุนเวียนเงื่อนไขต่าง ๆ
ไปจนแต่ละกลุ่มจนครบทั้ง 4 เงื่อนไขคือ เงื่อนไขการเสริมแรงตามการกระทำของตนเอง เงื่อนไข
การเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มโดยดูจากพฤติกรรมของเด็กที่ก่อกวนมากที่สุด เงื่อนไขการเสริมแรง
ทางบวกเป็นกลุ่มโดยดูจากพฤติกรรมของเด็กที่ก่อกวนน้อยที่สุดในกลุ่ม และการเสริมแรงทางบวก
เป็นกลุ่มโดยดูจากพฤติกรรมก่อกวนของเด็กที่ถูกกลุ่มขึ้นมาจากในกลุ่ม นักเรียนจะได้รับคะแนนเป็น
แรงเสริมจากการไม่แสดงพฤติกรรมก่อกวนตามเงื่อนไขต่าง ๆ ของครู นักเรียนสามารถนำคะแนน
มาแลกเปลี่ยนเป็นเวลาว่างได้ 1 คะแนน ต่อเวลาว่าง 1 นาที ผลการทดลองพบว่าการเสริมแรง
ทางบวกเป็นกลุ่มโดยวิธีเงื่อนไขต่าง ๆ กัน ทั้ง 4 เงื่อนไขนี้สามารถลดพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน
ของนักเรียนเกรด 1 ลงได้ และในแต่ละเงื่อนไขของการเสริมแรงดังกล่าวให้ผลไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ยังมีการนำการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มไปใช้ในการปรับพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น
พฤติกรรมขมิย ซึ่งสวิตเซอร์ และคนอื่น ๆ (สวิตเซอร์ เบลีย์วริยกิจ. 2528 : 17; อ้างอิงมาจาก
Switzer and others. 1977 : 267 - 272) ได้ทดลองกับเด็กเกรด 2 จำนวน 3 ห้อง
เรียน ห้องเรียนละ 26 คน โดยนักเรียนห้องที่ 1 และ 2 ใช้การบรรยายการต่อต้านขมิยใน
ระยะที่-1 และการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มในระยะที่ 2 ส่วนห้องเรียนที่ 3 ได้รับเฉพาะการวาง
เงื่อนไขเป็นกลุ่มเท่านั้น ในระยะที่มีการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มนั้นนักเรียนได้รับตัวเสริมแรง
เป็นเวลาพิเศษ 10 นาทีต่อจากเวลารับประทานอาหารว่าง ถ้าวันนั้นไม่มีของหวานในห้อง แต่ถ้า
มีของหวานแล้วของนั้นได้กลับคืนมาภายในวันเดียว นักเรียนจะถูกลงโทษโดยการงดเวลาพิเศษ 10
นาที แต่ถ้าได้พักเมื่อถึงเวลาอาหารว่างตามปกติ แต่ถ้าของที่หายไปในนั้นไม่ได้กลับคืนมานักเรียนจะ
ถูกทำโทษโดยการงดเวลาอาหารว่างและเวลาพักพิเศษ 10 นาที ผลการทดลองปรากฏว่าการวาง

เงื่อนไขเป็นกลุ่มมีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมชามยได้ ส่วนการบรรยายการต่อต้านพฤติกรรมชามยนั้นพบว่าทั้งห้องเรียนที่ 1 และห้องเรียนที่ 2 มีการชามยสูงขึ้นกว่าระยะเส้นฐาน

จากเอกสารงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นว่าการเสริมแรงทางบวกนั้นสามารถนำไปใช้ในการปรับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมก่อน พฤติกรรมตั้งใจเรียน พฤติกรรมชามย ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และการเสริมแรงทางบวกนี้ยังนำไปใช้ในการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์อื่น ๆ ได้อีกด้วย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับสีนใหม่

ความหมายของการปรับสีนใหม่

มีผู้ให้ความหมายของการปรับสีนใหม่ว่า ดังนี้

พองพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 123) กล่าวว่า การปรับสีนใหม่เป็นวิธีลดความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยนำสิ่งทีอื่นที่รียพึงพอใจ หรือแรงเสริมทางบวกออกไปจำนวนหนึ่ง ตามที่กำหนดหลังจากที่อื่นที่รียแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และผลจากการทำสิ่งทีอื่นที่รียพึงพอใจออกไปจำนวนหนึ่งตามที่กำหนดทำให้ความถี่ในการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้น ๆ ลดลง

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2526 : 132) กล่าวว่า การปรับสีนใหม่ หมายถึงการถอดถอนสิ่งทีอื่นที่รียพึงพอใจหลังจากแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารภนา

หลักการใช้การปรับสีนใหม่ที่มีคุณภาพ

1. การปรับสีนใหม่จะใช้การได้ดี ต่อเมื่อได้มีโอกาสสะสมตัวเสริมแรง เพราะถ้าได้ไม่มีตัวเสริมแรงสะสมอยู่เลย การปรับสีนใหม่ย่อมทำไม่ได้
2. ก่อนใช้วิธีการปรับสีนใหม่ ควรประกาศให้ทราบเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ระเบียบ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เงื่อนไขผลกรรมทีบุคคลนั้น ๆ จะได้รับหลังจากทีแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์

3. การปรับสินไหมควรจะปรับที่ละน้อย เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลนั้นได้ปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมขึ้น ซึ่งจะทำความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง แต่หากปรับสินไหมด้วยจำนวนมหาศาล เช่น ด้วยจำนวนเงินมาก ๆ แม้ว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จะลดลงอย่างรวดเร็ว แต่อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ ตามมา

4. การปรับสินไหมจะมีประสิทธิภาพสูงขึ้นหากใช้ประสานกับสิ่งเร้าที่จำแนกตามความแตกต่าง (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 123 - 124)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับสินไหม

งานวิจัยภายในประเทศ

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับการปรับสินไหม ในประเทศไทยนั้นยังไม่มีผู้ศึกษารูปแบบของการปรับสินไหมโดยชัดเจน ดังนั้นจึงไม่สามารถนำมาอ้างอิงได้ คงมีแต่ผลงานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศ

การปรับสินไหมนั้นได้มีผู้นำไปใช้ในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หรือเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่าง ๆ กัน เช่น บลีย์ และอิตาวะ / (Bailey and Itawa. 1973 : 893 - 894) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการรางวัลกับการปรับสินไหม เพื่อลดพฤติกรรมก่อนความวุ่นวายอันขึ้นเรียน ซึ่งวิเคราะห์ทั้งทางด้านตัวครูและนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กประถมศึกษาจำนวน 15 คน อายุเฉลี่ย 10 ปี ซึ่งมีระดับสติปัญญาประมาณ 70 พบว่าทั้งสองวิธีสามารถลดพฤติกรรมการก่อวุ่นอันขึ้นเรียนได้ไม่แตกต่างกันและเมื่อวิเคราะห์ในด้านตัวครู พบว่า การให้รางวัลสามารถลดพฤติกรรมได้ดีกว่าเล็กน้อยเพราะครูพูดเพราะขณะที่ให้รางวัลเด็ก และจากผลการวิจัยยังพบว่า การให้การปรับสินไหมนั้นสามารถนำไปใช้ในการปรับพฤติกรรม เพื่อทำพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงได้

ต่อมา เบร์นาร์ด และคนอื่น ๆ (Barnard and others. 1974 : 49 - 59) ได้ศึกษาการใช้เบี้ยอรรถกร (Token Economy) ร่วมกับการปรับสินไหม (Response Cost) ในการลดพฤติกรรมพลักรหรืออันตรายเช่นสินค้าที่ไม่เหมาะสม และการร้องไห้เมื่อไม่ได้ซื้อสิ่งของที่ ต้องการ กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กชาย 3 คน อายุเฉลี่ย 5 ปี ในการวิจัยครั้งนี้มารดาของเด็ก แต่ละคนมีส่วนร่วมในการปรับพฤติกรรมนี้ด้วย ซึ่งมารดาจะได้รับการอบรมให้ทราบถึง หลักและวิธีการให้การเสริมแรงแก่บุตรของตน ผู้วิจัยใช้วิธีหลายเส้นฐานข้ามพฤติกรรม ซึ่งจะ เริ่มให้เงื่อนไขการทดลองกับพฤติกรรมการพลักรและอันตรายของที่เหมาะสมโดยได้รับ เบี้ย อรรถกรเป็นคะแนนและคะแนนนี้สามารถที่จะนำไปแลกสินค้าต่าง ๆ ได้ และเมื่อใดที่ผู้รับการ ทดลองแสดงพฤติกรรมการพลักร และอันตรายของที่ไม่เหมาะสมก็จะถูกตัดคะแนน และดำเนิน การทดลองนี้กับพฤติกรรมการร้องไห้ เมื่อไม่ได้ซื้อสินค้าที่เด็กต้องการ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 คน มีพฤติกรรมการพลักรและอันตรายของที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น และพฤติกรรม การร้องไห้ เมื่อไม่ได้ซื้อสินค้าที่ตนเองต้องการลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงาน วิจัยของเจมส์ (James S. 1981 : 25 - 37) ที่ศึกษาเรื่องการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง เกี่ยวกับการพูดติดอ่าง (Stuttering) โดยอาศัยเทคนิคเวลานอกและการปรับสินไหมควบคู่กับ เทคนิคเวลานอก เพื่อลดพฤติกรรมการพูดติดอ่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นชายอายุ 18 ปี อาชีพเป็น พนักงานถ่ายรูป ผลการทดลองพบว่า การใช้เทคนิคเวลานอก และการปรับสินไหมควบคู่กับการใช้ เทคนิคเวลานอกสามารถลดพฤติกรรมการพูดติดอ่างได้

นอกจากนี้ เคร์รี่ และคนอื่น ๆ (Carey and others. 1983 : 1 - 16) ได้ศึกษา การใช้เบี้ยอรรถกร การปรับสินไหม และการพักใจเกินกว่าเหตุมาใช้ในการเพิ่มพฤติกรรมการทำงานในห้องเรียนของบุคคลระดับเรียนช้าและปัญญาอ่อน จำนวน 6 คน อายุ 28-40 ปี ระดับ เซา์ปัญญา (Intelligence Quotient) ระหว่าง 50-83 โดยผู้ทดลองได้บันทึกร้อยละ ของการตอบคำถามที่ถูกต้อง และเวลาที่ใช้ในการทำงานของผู้รับการทดลอง ต่อมาแบ่งผู้รับการ ทดลองออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 2 คน โดยกลุ่มแรกจะได้รับเบี้ยอรรถกรเมื่อตอบคำถามได้ถูกต้อง

และใช้การแก้ไขเกินกว่าเหตุ (Overcorrection) เมื่อตอบคำถามผิด กลุ่มที่ 2 จะได้รับ เบี่ยงรกรกร เมื่อตอบคำถามได้ถูกและถูกปรับเปลี่ยนเมื่อตอบคำถามผิด ส่วนกลุ่มที่สามจะเป็นกลุ่ม ความคุม ซึ่งไม่ได้รับอะไรเลย การวิจัยพบว่าการใช้เบี่ยงรกรกรร่วมกับการแก้ไขเกินกว่าเหตุ และการใช้เบี่ยงรกรกรร่วมกับการปรับเปลี่ยนสามารถเพิ่มพฤติกรรมการทำงานในชั้นเรียนของ บุคคลระดับเรียนช้าและปัญญาอ่อนได้

จากผลงานวิจัยในประเทศจะเห็นว่าการปรับเปลี่ยนสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์และเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เช่น พฤติกรรมการก่อความวุ่นวายในชั้นเรียน พฤติกรรม การผลักหรือดันรถเข็นสินค้าที่ไม่เหมาะสม พฤติกรรมการพูดติดอ่าง พฤติกรรมทำงาน เป็นต้น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสังเกต

ความหมายและจุดมุ่งหมายของการสังเกต

การสังเกตเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการสังเกต ไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 8 - 9) ให้ความหมายของการสังเกตว่า หมายถึง การเฝ้าดูอย่างมีจุดมุ่งหมาย และได้แบ่งชนิดของการสังเกตโดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ 3 เกณฑ์คือ 1. ใช้วิธีการในการสังเกตเป็นเกณฑ์ 2. ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ และ 3. ใช้ผู้ถูกสังเกตเป็นเกณฑ์

พองพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 35) กล่าวว่า การสังเกตเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการ ศึกษาพฤติกรรม ลักษณะของพฤติกรรมที่จะสังเกตจะต้องเป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก หรือ ตอบโต้ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง และจะต้องเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ นับได้ ได้ยินได้ และวัดได้

สำหรับจุดมุ่งหมายของการสังเกตนั้น พองพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 35) ได้กล่าวว่า เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ประสงค์จะศึกษาแล้วนำข้อมูลที่ทำรวบรวมไว้นั้นไปวิเคราะห์ ต่อไป จะได้ทราบว่าพฤติกรรมที่ประสงค์จะปรับนั้นเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หรือเปลี่ยนแปลงไปในทิศ

ทางใด ซึ่งสอดคล้องกับ สมภักษ์ เอี่ยมสุภานิต (2524 : 264) ที่กล่าวว่า การสังเกตพฤติกรรมนั้น จะทำให้นักปรับพฤติกรรมได้ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) ของพฤติกรรมที่ต้องการที่จะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้นักปรับพฤติกรรมสามารถตัดสินใจอย่างถูกต้องว่าพฤติกรรมใดควรจะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลง

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายและจุดมุ่งหมายของการสังเกตได้ว่า การสังเกตเป็นการเฝ้าดูอย่างมีจุดมุ่งหมายในสภาพการณ์จริง ๆ ลักษณะของพฤติกรรมที่จะสังเกตจะต้องเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ นับได้ ได้ยิน และวัดได้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ ว่าพฤติกรรมใดจะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

หลักในการสังเกตพฤติกรรม

จากการสังเกตพฤติกรรมนั้น ม่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 35 - 48) กล่าวว่า การสังเกตพฤติกรรมนั้นผู้รับการทดลองจะต้องไม่รู้ตัวว่าถูกสังเกต โดยผู้สังเกตต้องอยู่ในห้องสังเกตพฤติกรรมหรือนั่งอยู่หลังชั้นเรียนหรือนั่งในที่ที่เหมาะสมที่สุด และไม่ควรถูกนักเรียนคนใดคนหนึ่งจนเกินไป อีกทั้งจะต้องไม่แสดงความสนใจนักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ และไม่ควรรบกวนนักเรียนเห็นแบบบันทึกพฤติกรรมด้วย

การบันทึกพฤติกรรมนั้น มีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดลักษณะพฤติกรรมที่ประสงค์จะสังเกตและบันทึกให้ชัดเจนเพื่อจะได้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมนั้นได้ถูกต้อง
2. เลือกแบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรม โดยมุ่งให้สอดคล้องกับลักษณะของพฤติกรรมที่ต้องการศึกษา และจุดมุ่งหมายของการปรับพฤติกรรมที่กำหนดไว้ อาจจะเลือกการสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเหตุการณ์ (Event Sampling) หรือแบบสุ่มเวลา (Time Sampling)

2.1 การสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเหตุการณ์ (Event Sampling) เป็นการเลือกสังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่ต้องการศึกษาในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ เท่านั้น โดยนับความถี่หรือจำนวนครั้งของพฤติกรรมที่ประสงค์จะศึกษาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สังเกต

2.2 การสังเกตพฤติกรรมแบบสุ่มเวลา (Time Sampling) เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตแบ่งเวลาออกเป็นช่วง ๆ แล้วนับเฉพาะจำนวนช่วงเวลาที่เกิดพฤติกรรมที่ประสงค์จะศึกษานั้นคือ ผู้สังเกตจะสังเกตเพียง 1 ครั้ง ในแต่ละช่วงเวลาเท่านั้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่เข้าในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกอกกลาง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2533 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 32 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกอกกลาง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2533 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 14 คน ที่ได้จากการคัดเลือกจากประชากร โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากครูประจำชั้นและครูประจำวิชาภาษาไทย ในการสำรวจพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนด้วยวิธีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในช่วงเวลาที่ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาภาษาไทยทำการสอน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้อธิบายความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวให้ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาภาษาไทยทราบ ก่อนทำการสังเกตเพื่อให้นักเรียนเข้าใจตรงกัน แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในแต่ละห้อง

2. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนตามที่ครูประจำชั้นและครูสอนวิชาภาษาไทยคัดเลือกแล้วในข้อ 1. พบว่ามีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในห้องเรียนต่าง ๆ ดังนี้ ห้อง ป.4 ก จำนวน 7 คน ห้อง ป.4 ข จำนวน 8 คน ห้อง ป.4 ค จำนวน 8 คน และห้อง ป.4 ง จำนวน 9 คน

3. คัดเลือกห้องที่มีจำนวนนักเรียน ซึ่งมีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 8 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 ห้องเรียน

4. สุ่มอย่างง่ายอีกครั้งให้อีกห้องหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และอีกห้องเป็นกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้กลุ่มทดลองละ 7 คน เพื่อให้มีเวลาในการสังเกตเพียงพอและมีจำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวที่เหลือเท่ากัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว
2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว
3. โปรแกรมการเสริมแรงทางบวก
4. โปรแกรมการปรับสีน้าหม

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 1.1 ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 1.2 สอบถามครูผู้สอนและครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดท่าบถชกลางเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวที่พบในชั้นเรียน และผู้วิจัยสังเกตอีกครั้งหนึ่ง
 - 1.3 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมก้าวร้าวซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวที่พบในห้องเรียน แล้วนำไปให้ครูผู้สอน และครูประจำชั้น ทุกคนตอบโดยวิธีเลือกคำตอบซึ่งตรงกับพฤติกรรมก้าวร้าวที่ตนพบ
 - 1.4 นำคำตอบที่ได้มาจัดทำเป็นแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วนำไปให้ครูผู้สอน วิชาภาษาไทย ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทุกคน และผู้วิจัยประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ที่พบในห้องเรียนพร้อมคัดเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งหมด 4 ห้องเรียน โดยผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวตามที่ครูประจำชั้น ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และผู้วิจัยเลือกตรงกันเป็นกลุ่มประชากรจำนวน 32 คน แล้วเลือกแบบจงใจ (Purposive Sampling) ห้องเรียนที่มีนักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว 8 คนเป็นกลุ่มตัวอย่าง

แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว

ผู้ประเมิน _____ ผู้ถูกประเมิน _____

เป็นครู (ประจำชั้น/ครูสอนวิชาภาษาไทย) ชั้น ป.4/ _____

คำชี้แจง

พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การแสดงออกต่อบุคคลอื่นหรือสิ่งของด้วยการกระทำที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจะแสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้ การแสดงออกทางร่างกาย ได้แก่ แสดงท่าทาง หงุดหงิดรำคาญใจ หน้าบึ้ง เม้มริมฝีปาก เมินหน้าไม่ประสานสายตา ทำลายสิ่งของ ฉีก ขยำ ขว้างปาสิ่งของ ผลัก ตี เตะ ดึงผม รังแกเด็กอื่น ไข้อย่างเหี้ยมโหด และการแสดงออกทางด้านคำพูด ได้แก่ น้ำเสียงกระด้าง ตวาด ตะโกน ด่าด้วยถ้อยคำหยาบ พูดสบถสาบาน พูดเยาะเย้ยถากถาง กล่าวหาผู้อื่น โต้เถียงด้วยคำรุนแรง ตะโกนส่งเสียง ล้อเลียนครู พูดท้าทายอันเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท

✓ แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน โดยสังเกตความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวตามหัวข้อต่อไปนี้

พฤติกรรมที่ต้องการสังเกต	พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก	ความถี่
1. การแสดงออกทางคำพูด	- ด่าด้วยถ้อยคำหยาบ - พูดสบถสาบาน - โต้เถียงด้วยคำรุนแรง - พูดท้าทายอันเป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท	

พฤติกรรมที่ต้องการสังเกต	พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก	ความถี่
2. การแสดงออกทางร่างกาย	- พูดเยาะเย้ยถากถาง - พูดตะโกนส่งเสียงลั่นเลียนครู - กล่าวโทษผู้อื่น - ฉาวาด ตะโกน น้ำเสียงแข็งกระด้าง - ทำลายสิ่งของ ฉีก ขยำ ขว้างปา - ผลัก ตี เตะ หยิก ดึงผม - รังแกเด็กอื่น - ทำทางหงุดหงิด รำคาญใจ หน้าบึ้ง - เม้มริมฝีปาก - เมินหน้าไม่ประสานสายตา - ไข้อย่างมองอย่างเหยียดหยาม - อื่น ๆ	

2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้

2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรม

2.2 ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวที่พบได้โดยทั่วไปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้ชัดเจน แล้วจดบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตได้

2.3 ทำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.1 และ 2.2 ร่วมกับคำตอบจากแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวมาจัดทำเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวอีกครั้ง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สังเกต เพื่อจัดอันดับ

ความถี่จากมากไปหาน้อย แล้วเลือกเฉพาะพฤติกรรมก้าวร้าวที่สูงสุด 7 อันดับแรกมาสร้างเป็นแบบบันทึกพฤติกรรม แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุฉนาหาสิทธิ์พันธุ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มี และรองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ตรวจเพื่อให้เหมาะสมกับเกณฑ์ที่ใช้บันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวตามนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยกำหนด

2.4 ผู้วิจัยปรับปรุงการแก้ไขแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวมาขึ้นบันทึกพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของแบบบันทึกพฤติกรรม เป็นแบบบันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตตามช่วงเวลาที่เกิดขึ้นในชั่วโมงเรียนวิชาภาษาไทย ทั้งในขณะที่ครูสอนและขณะทำงานกลุ่มย่อย/โดยจะบันทึกพฤติกรรมคาบละ 5 ช่วง ๆ ละ 7 นาที ๆ ละ 1 คน และพัก 1 นาทีในแต่ละช่วง

การให้คะแนนถ้าพฤติกรรมที่ต้องการบันทึกเกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นให้นับเพียง 1 ครั้ง โดยเขียนเลข 1 ลงในช่วงเวลาที่พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้น ถ้าพฤติกรรมที่ต้องการบันทึกไม่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ให้เขียนเลข 0 ลงในช่วงเวลานั้น

แบบบันทึกพฤติกรรม

ครั้งที่ _____ ผู้สังเกต _____ สถานที่ _____

สังเกตช่วงเวลาละ 7 นาที นาทีละ 1 คน

ชั้น _____ ระยะเวลา _____ น. วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

วงรีสีฟ้า ก. กลุ่มทดลองที่ _____ ระยะเวลา 40 นาที

พฤติกรรมก้าวร้าว	นักเรียนคนที่							ผลรวม
	1	2	3	4	5	6	7	
<u>การแสดงออกทางคำพูด</u> - น้ำเสียงกระด้าง ตวาด ตะโกน - คำด่าทอถ้อยคำหยาบ - พูดทำหยาบอันเป็นเหตุให้เกิดทะเลาะวิวาท								
<u>การแสดงออกทางร่างกาย</u> - ทำทางหงุดหงิดรำคาญใจ หน้าบึ้ง เม้มริมฝีปาก - เมินหน้าไม่ประสานสายตา - ทำลายสิ่งของ ฉีก ขยำ ขว้างปา - ผลัก ตี เตะ หยิก ดึงผม								
รวม								

ขั้นตอนในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม

1. มีผู้สังเกต 2 คน ได้แก่ ผู้วิจัย ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สังเกต และผู้ช่วยวิจัยอีก 1 คน
2. ผู้สังเกตทั้ง 2 คน ศึกษาและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัยในครั้งนี้
3. ผู้สังเกตทั้ง 2 คน ศึกษานิยามของพฤติกรรมก้าวร้าวและแบบบันทึกการสังเกตจำ

เข้าใจตรงกัน เพื่อสามารถบันทึกการสังเกตได้อย่างถูกต้อง

4. การสังเกตการณ์การวิจัยครั้งนี้ สังเกตแบบช่วงเวลา (Time Sampling) ใน ชั่วโมงภาษาไทย ซึ่งมีการสอนสัปดาห์ละ 5 ครั้ง จะใช้เวลาการสังเกตสัปดาห์ละ 2 ครั้ง บันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง 2 สัปดาห์ ขณะดำเนินการทดลอง 4 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 4 สัปดาห์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงละ 2 สัปดาห์ ในการสังเกตแต่ละครั้งจะสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวประมาณ 40 นาที แบ่งการสังเกตออกเป็น 5 ช่วง ช่วงละ 7 นาที และพัก 1 นาที ในแต่ละช่วง

5. วิธีสังเกต ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว โดยจะเข้าไปอยู่ในห้องสังเกต และอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรม ได้ยินเสียงชัดเจน

ดัชนีความเชื่อมั่นการสังเกต

ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย สังเกตและบันทึกพฤติกรรมนักเรียนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมตลอด 3 ระยะ คือ ก่อนการทดลอง ขณะทำการทดลอง และหลังการทดลอง โดยได้นำการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างผู้สังเกต 2 คน มาหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต โดยหาได้จากสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต 2 คน มีค่าสัมประสิทธิ์สอดคล้องตั้งแต่ .80 ขึ้นไป การสังเกตจึงจะมีความเชื่อถือได้ และต้องตรงกันอย่างน้อย 4 ครั้ง ใน 5 ครั้ง (พ่วงพรม เกิดพิทักษ์, 2530 : 48 - 50; อ้างอิงมาจาก Wright, 1966; Sulzer and Mayer, 1972 และชัยพร วิชชาวุธ, 2523) โดยใช้สูตร

จำนวนช่วงเวลาที่ยืนยันตรงกัน

ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง = $\frac{\text{จำนวนช่วงเวลาที่ยืนยันตรงกัน}}{\text{จำนวนช่วงเวลาที่ยืนยันตรงกัน} + \text{จำนวนช่วงเวลาที่ยืนยันต่างกัน}}$

จำนวนช่วงเวลาที่ยืนยันตรงกัน + จำนวนช่วงเวลาที่ยืนยันต่างกัน

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยจะฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมนักเรียนจำนวน 7 คน รวม 12 ครั้ง ๆ ละ 40 นาที เพื่อหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต ซึ่งการสังเกตทั้ง 3 ระยะจะต้องได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป

3. โปรแกรมการเสริมแรงทางบวก มีลำดับขั้นการสร้างดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาบทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงทางบวก

3.2 ศึกษาตัวอย่างโปรแกรมการเสริมแรงทางบวกของ เสมอใจ ชื่นจิต

(2533 : 47 - 55)

3.3 สร้างโปรแกรมการเสริมแรงทางบวกให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการ
ศึกษาค้นคว้า

3.4 นำโปรแกรมการเสริมแรงทางบวกไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ
เรื่องความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมาย กิจกรรม เนื้อหา วิธีการดำเนินการและการประเมินผล

3.5 นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปทดลองกับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง
เพื่อดูความเหมาะสมของ เนื้อหา วิธีดำเนินการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

3.6 นำโปรแกรมที่ทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป สำหรับ
โปรแกรมการเสริมแรงทางบวก เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้เวลาในการทดลอง 8 ครั้ง ๆ ละ
40 นาที

X 4. โปรแกรมการปรับสีน้ใหม่ มีลำดับการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษาบทความ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับสีน้ใหม่

4.2 สร้างโปรแกรมการปรับสีน้ใหม่ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายและเนื้อหาเช่นเดียวกับ
โปรแกรมการเสริมแรงทางบวก

4.3 นำโปรแกรมการปรับสีน้ใหม่ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งได้แก่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา หาสิตะพันธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี และ
รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ตรวจสอบเรื่องความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมาย กิจกรรม
เนื้อหา วิธีดำเนินการ และการประเมินผล

4.4 นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปทดลองกับนักเรียน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่ม
ตัวอย่าง เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีดำเนินการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

4.5 นำโปรแกรมการปรับสีน้ใหม่ที่ทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้ในการวิจัย
ต่อไป สำหรับโปรแกรมการปรับสีน้ใหม่เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้เวลาในการทดลอง 8 ครั้ง
ครั้งละ 40 นาที

✓ การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 (A) สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นเวลา 2 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 1 - 2) โดยผู้วิจัยจะแนบติดสำหรับเขียนกราฟเพื่อดูพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนการทดลองและผู้วิจัยจะแนบเจดีย์ของแต่ละคนเป็นคะแนนที่แสดงถึงพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง

ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลองใช้โปรแกรมการเสริมแรงทางบวกในกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งจะสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว เฉพาะวันจันทร์และวันพุธในช่วงเช้าวันจันทร์ เวลา 9.20-10.00 น. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้รับการทดลอง และในกลุ่มทดลองที่ 2 จะสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เป็นเวลา 4 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 3-6) ผู้วิจัยจะแนบติดของแต่ละคนเขียนกราฟ เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก้าวร้าวในแต่ละทดลอง

ระยะที่ 3 (A) ระยะหลังการทดลองเป็นเวลา 4 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 7-10) ในระยะนี้ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงละ 2 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยจะแนบติดสำหรับเขียนกราฟเพื่อดูพฤติกรรมก้าวร้าวหลังการทดลอง และผู้วิจัยจะแนบติดของแต่ละคนเป็นคะแนนที่แสดงถึงพฤติกรรมก้าวร้าวหลังการทดลอง

วิธีจัดการข้อมูล

หลังจากได้คะแนนจากการสังเกตแล้วนำมาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ผลต่างของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกกับนักเรียนที่ได้รับการปรับสิ่งแวดล้อม
2. วิเคราะห์พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังการใช้การเสริมแรงทางบวก
3. วิเคราะห์พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังการใช้การปรับสิ่งแวดล้อม

4. ใช้คะแนนดิบของแต่ละคนเขียนกราฟ เพื่อดูพฤติกรรมก้าวร้าวตั้งแต่ระยะพื้นฐาน ระยะทดลองจนถึงระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน คือ ค่ามัธยฐาน (Median)

2. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนทดลองและหลังทดลอง
ใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon Matched Pairs Signed - Ranks Test)
(อรรถพันธ์ เจริญพงษ์, 2533 : 169)

2.2 เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังการทดลอง
ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้การทดสอบของแมน วิทนี (Mann-Whitney
U Test) (อรรถพันธ์ เจริญพงษ์, 2533 : 192) โดยที่ใช้สูตร

$$T = S - \frac{n(n+1)}{2}$$

เมื่อ T แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการทดสอบของแบบแมน-วิทนี
S แทน ผลรวมของตำแหน่งที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าน้อยกว่า
n แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มทดลองแต่ละกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังการใช้การเสริมแรงทางบวกและการปรับสีน้าหม
2. เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ใช้การเสริมแรงทางบวกในระยะก่อนและหลังการทดลอง
3. เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ใช้การปรับสีน้าหมในระยะก่อนและหลังการทดลอง
4. เปรียบเทียบความคงทนของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน หลังจากที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกและการปรับสีน้าหม
5. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนแต่ละคน เพื่อดูพฤติกรรมก้าวร้าวตั้งแต่ระยะเส้นฐาน ระยะทดลองจนถึงระยะหลังทดลอง และระยะติดตามผล ในรูปการแสดงกราฟ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อชี้แทนความหมายดังต่อไปนี้

- N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
- T แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการทดสอบของแมน-วิทนี
- ✓ R แทน ผลรวมของค่าที่มีจำนวนน้อยกว่า ซึ่งใช้พิจารณาการทดสอบของวิลคอกซัน
- ✓ R⁺ แทน การจัดลำดับค่าผลต่างของพฤติกรรมที่สังเกตได้ที่มีค่าเป็นบวก
- ✓ R⁻ แทน การจัดลำดับค่าผลต่างของพฤติกรรมที่สังเกตได้ที่มีค่าเป็นลบ

✓S₁ แทน ผลรวมของตำแหน่งที่ได้จากกลุ่มการเสริมแรงทางบวก

✓S₂ แทน ผลรวมของตำแหน่งที่ได้จากกลุ่มการปรับสันใหม่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน จากการสังเกตพฤติกรรมก้ำวร้าวก่อนการทดลองและหลังการทดลองพบว่ามีค่ามัธยฐาน ดังนี้

1. กลุ่มทดลองที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก
 - 1.1 ก่อนการทดลองมีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 16
 - 1.2 หลังการทดลองมีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 0
2. กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรับสันใหม่
 - 2.1 ก่อนการทดลองมีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 18
 - 2.2 หลังการทดลองมีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 5

1. จากสมมติฐานข้อ 1 นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกกับนักเรียนที่ได้รับการปรับสีน้าหม มีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน ดังปรากฏผลในตาราง 1

ตาราง 1 เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังการได้รับการเสริมแรงทางบวกและการปรับสีน้าหม

คนที่	กลุ่มการเสริมแรงทางบวก	อันดับ	กลุ่มการปรับสีน้าหม	อันดับ
1	16	10	12	3.5
2	16	10	16	10
3	18	12.5	13	6
4	19	14	12	3.5
5	13	6	11	2
6	15	8	13	6
7	18	12.5	7	1
		$S_1 = 73$	$S_2 = 32$	
		$T = 4^*$		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง Critical U Values ใน Man-Whitney U Test (อร์พินท์ เจริญพงษ์. 2525 : 169) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่า T ที่คำนวณได้จะต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 9

จากตาราง 1 แสดงว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก และนักเรียนที่ได้รับการปรับสิ่งแวดล้อมมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ และเมื่อดูจากค่ามัธยฐานแล้วพบว่า กลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการปรับสิ่งแวดล้อม

2. จากสมมุติฐานข้อ 2. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง หลังจากได้รับการเสริมแรงทางบวก ดังปรากฏผลในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังการเข้ารับการเสริมแรงทางบวก

คนที่	พฤติกรรมก้าวร้าว		ผลต่างของ		
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	พฤติกรรม ก้าวร้าว	อันดับ	R ⁺
1	16	0	16	3.5	3.5
2	16	0	16	3.5	3.5
3	19	1	18	5.5	5.5
4	19	0	19	7	7
5	14	1	13	1	1
6	15	0	15	2	2
7	18	0	18	5.5	5.5
$R^- = 0^*$					

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง Critical Values ของ R ใน Wilcoxon's Matched Pairs Signed Ranks test (อรพินท์ เจริญพงษ์, 2525 : 192) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่า R ที่คำนวณได้จะต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 4

จากตาราง 2 แสดงว่าพฤติกรรมก้าวร้าวในห้องเรียนของนักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกลดลงกว่าก่อนได้รับการเสริมแรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการเสริมแรงทางบวกทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2. ที่ตั้งไว้

3. จากสมมติฐานข้อ 3. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง หลังจากได้รับการปรับ
 สันไหม ดังปรากฏผลในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังการเข้ารับการปรับสันไหม

คนที่	พฤติกรรมก้าวร้าว		ผลต่างของ		
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	พฤติกรรม ก้าวร้าว	อันดับ	R- R+
1	16	4	12	3.5	3.5
2	19	3	16	7	7
3	18	5	13	5.5	5.5
4	18	6	12	3.5	3.5
5	16	5	11	2	2
6	18	5	13	5.5	5.5
7	13	6	7	1	1
					R- = 0*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง Critical Values ของ R. A. Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks test (อรพินท์ เจริญพงษ์, 2525 : 192) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่า .R ที่คำนวณได้จะต้องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 4

จากตาราง 4 แสดงว่าพฤติกรรมก้าวร้าวอันต้องเรียนของนักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการปรับสัณเภาลดลงมากกว่าก่อนได้รับการปรับสัณเภาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการปรับสัณเภาทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 3. ที่ตั้งไว้

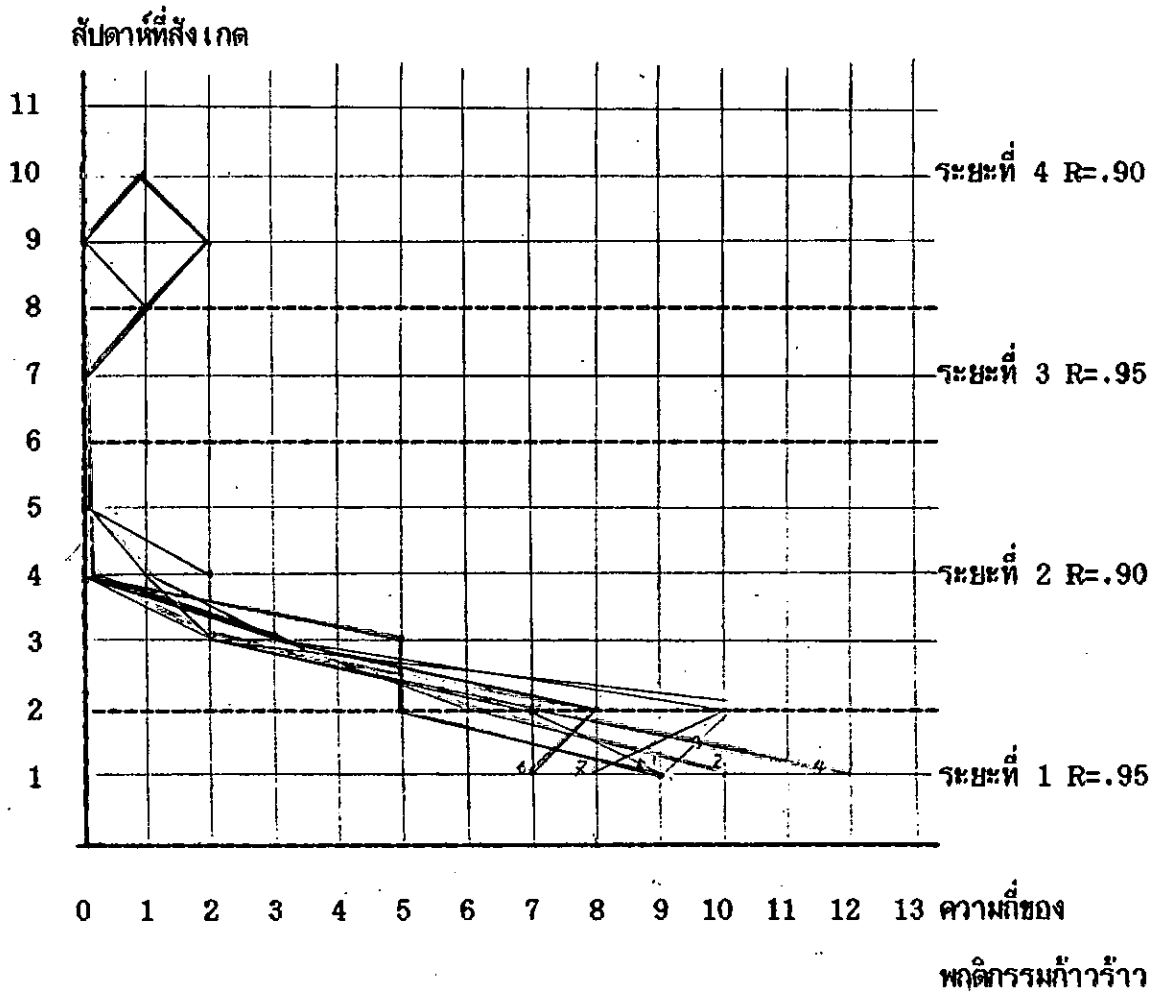
จากตาราง Critical V Values ใน Mann-Whitney U test (อรพินท์
เจียรพงษ์, 2525 : 192) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่า T ที่คำนวณได้จะต้องน้อย
กว่าหรือเท่ากับ 9

จากตาราง 4 แสดงว่าความแตกต่างระหว่างความคงทนของพฤติกรรมก้าวร้าวของ
นักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกและการปรับสีนใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05

5. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการปรับสีน้ําหม โดยจะใช้คะแนนดิบของแต่ละคนเขียนกราฟตั้งแต่ระยะเส้นฐาน ระยะทดลองจนถึงระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

5.1 ผลการวิเคราะห์ความถี่คะแนนดิบของพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก ตลอด 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ระยะเส้นฐานของพฤติกรรม ระยะที่ 2 ระยะการทดลอง ระยะที่ 3 ระยะหลังการทดลอง และระยะที่ 4 ระยะติดตามผล ปรากฏผลดังแสดงในภาพประกอบ 1

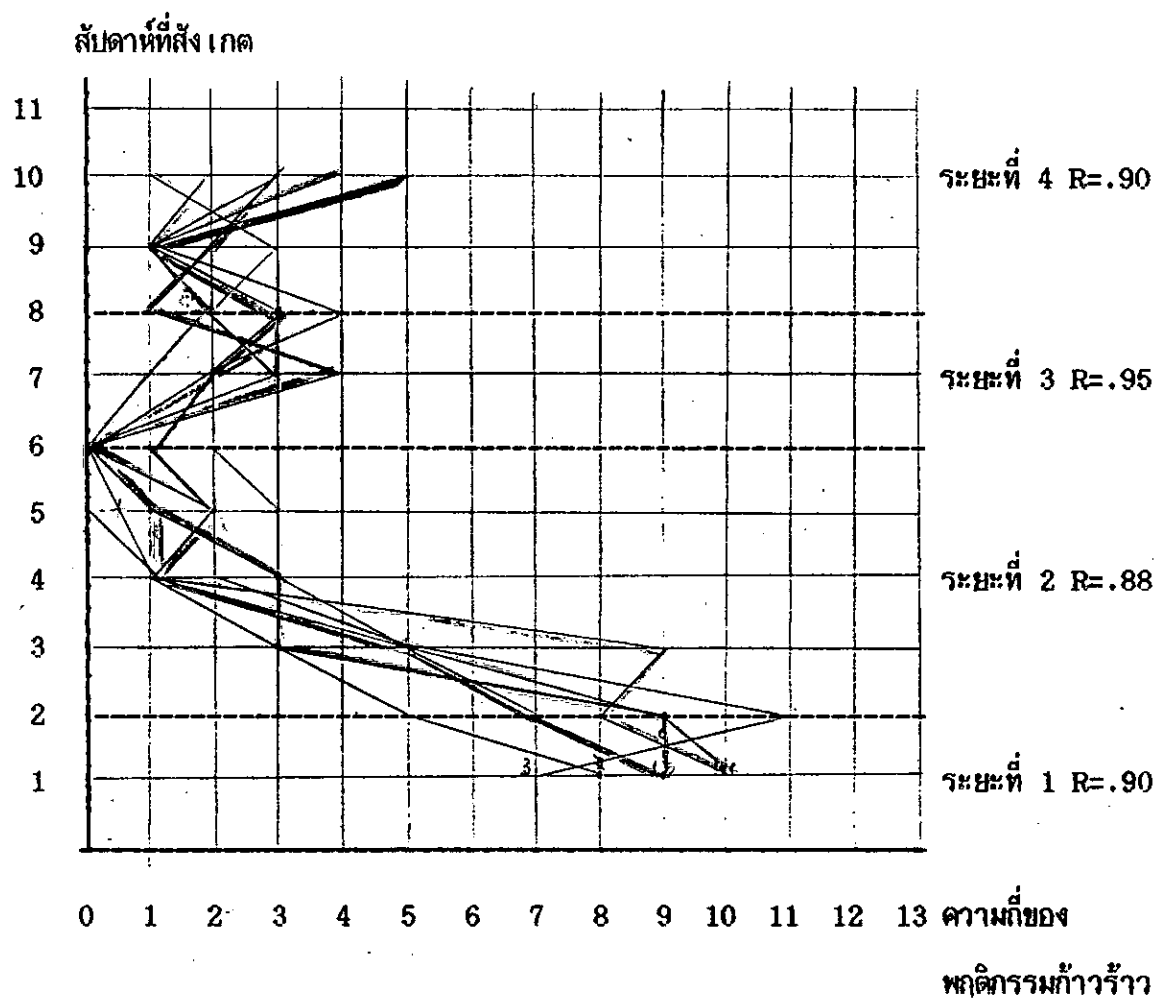
5.2 ผลการวิเคราะห์ความถี่คะแนนดิบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการปรับสีน้ําหม ตลอด 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ระยะเส้นฐาน ระยะที่ 2 ระยะทดลอง ระยะที่ 3 ระยะหลังการทดลอง และระยะที่ 4 ระยะติดตามผล ปรากฏผลดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 1 ความถี่คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก ตลอด 4 ระยะ

_____ คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 1	_____ คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 5
_____ คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 2	_____ คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 6
_____ คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 3	_____ คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 7
_____ คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 4	R แทนค่าดัชนีความเชื่อมั่นจากการสังเกต

จากภาพประกอบ 1 จะเห็นว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มที่ 1 เมื่อได้รับการเสริมทางทางบวก ระยะที่ 2 ระยะทดลอง ระยะที่ 3 ระยะหลังการทดลอง และระยะที่ 4 ระยะติดตามผล มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่าระยะเส้นฐาน ซึ่งแสดงว่าการเสริมแรงทางบวกสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพประกอบ 2 ความถี่คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการปรับสภาพ

ตลอด 4 ระยะ

คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 1	_____	คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 5
_____	_____	คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 6
_____	_____	คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 7
_____	_____	R แทนค่าดัชนีความเชื่อมั่น
คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 2		
_____		
คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 3		
_____		
คะแนนดิบของนักเรียนคนที่ 4		
_____		

จากภาพประกอบ 2 จะเห็นว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ได้รับการปรับเปลี่ยน
ในระยะที่ 2 ระยะทดลอง ระยะที่ 3 ระยะหลังทดลอง และระยะที่ 4 ระยะติดตามผล
พฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่าในระยะ เส้นฐาน ซึ่งแสดงว่าการปรับเปลี่ยนสามารถลดพฤติกรรม
ก้าวร้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ✓

1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกกับการปรับสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังการใช้การเสริมแรงทางบวก
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนก่อนและหลังการใช้การปรับสิ่งแวดล้อม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกกับนักเรียนที่ได้รับการปรับสิ่งแวดล้อม มีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน
2. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง หลังจากได้รับการเสริมแรงทางบวก
3. นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง หลังจากได้รับการปรับสิ่งแวดล้อม

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับทิมกลาง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2533 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 32 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษานี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 14 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนวัดกษกลาง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบบังเอิญจากประชากร และผู้วิจัยจับฉลากแยกเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 7 คน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการเสริมแรงทางบวก และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการปรับสีน้หม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว
2. แบบบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว
3. โปรแกรมการเสริมแรงทางบวก
4. โปรแกรมการปรับสีน้หม

การดำเนินการทดลอง

1. ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 7 คน เป็นจำนวน 12 ครั้ง เพื่อหาดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต จนได้ค่าดัชนีความเชื่อมั่น .90

2. ขั้นตอนการทดลอง ใช้เวลาทั้งหมด 10 สัปดาห์ การทดลองครั้งนี้เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะคือ

2.1 ระยะเวลาที่ 1 (A) หรือระยะเส้นฐานพฤติกรรม ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มในสภาพการเรียนการสอนปกติ ระยะเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที

2.2 ระยะเวลาที่ 2 (B) เป็นระยะทดลอง ผู้วิจัยฯ ขึ้นขั้นตอนการเสริมแรงทางบวกในกลุ่มทดลองที่ 1 และใช้ขั้นตอนการปรับเปลี่ยนใหม่กับนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม ระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที

2.3 ระยะเวลาที่ 3 (A) หรือระยะติดตามผล ผู้วิจัยฯ แบ่งระยะนี้ออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงหลังการทดลอง และช่วงศึกษาความคงทนของพฤติกรรมก้าวร้าว

2.3.1 ช่วงหลังการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้ยุติการให้การเสริมแรงทางบวกและการปรับเปลี่ยนใหม่ ระยะเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที

2.3.2 ช่วงศึกษาความคงทนของพฤติกรรมก้าวร้าว ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม หลังจากที่ได้ยุติการให้การเสริมแรงทางบวกและการปรับเปลี่ยนใหม่เป็นเวลา 2 สัปดาห์ การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวในช่วงนี้ใช้เวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที

3. หลังสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 นำผลการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวมาหาค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกต 2 คน เพื่อหาค่าดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตครั้งนี้ ระยะก่อนการทดลองเท่ากับ .95 ระยะทดลองเท่ากับ .90 ระยะหลังการทดลองเท่ากับ .95 และระยะติดตามความคงทนของพฤติกรรมเท่ากับ .90

3.2 นำผลการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวในข้อ 3.1 มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

3.3 นำเสนอข้อมูลด้วยกราฟเส้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติดังนี้

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมก้าวร้าวภายในกลุ่ม ก่อนและหลังการให้การเสริมแรงทางบวกและการปรับสีน้ําหม ใช้การทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon Matched Pairs Signed - Ranks test) (อรพินทร์ เจียรพงษ์. 2523 : 169)
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวระหว่างกลุ่ม ที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกและการปรับสีน้ําหม ใช้การทดลองของแมน-วิทนี ยูเทสต์ (Mann - Whitney U - test) (อรพินทร์ เจียรพงษ์. 2525 : 192)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกและกลุ่มที่ได้รับการปรับสีน้ําหม พบว่า การได้รับการเสริมแรงทางบวกทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง มากกว่าการได้รับการปรับสีน้ําหม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า การเสริมแรงทางบวกทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของกลุ่มที่ได้รับการปรับสีน้ําหมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า การปรับสีน้ําหมทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มที่ 1 การได้รับการเสริมแรงทางบวก และกลุ่มทดลองที่ 2 การได้รับการปรับสีน้ําหม พบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนทั้งสองกลุ่มลดลงกว่าระยะ เส้นฐานของการทดลอง

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลอง เปรียบเทียบการใช้อุปกรณ์เสริมแรงทางบวกกับการปรับสีน้าหม ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดห้วยบกกลาง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกกับการปรับสีน้าหม มีพฤติกรรมก้าวร้าวก่อน
การทดลอง ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อได้รับการเสริมแรงทางบวกและการปรับสีน้าหม ปรากฏว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวระหว่างกลุ่ม ที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกและการปรับสีน้าหม พบว่า การใช้อุปกรณ์เสริมแรงทางบวกทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่าการปรับสีน้าหมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1. และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของไบลีย์ และอีตาว่า (Bailey and Itawa. 1973 : 893 - 894) ที่พบว่า การให้รางวัลสามารถลดพฤติกรรมก่อความวุ่นวายในห้องเรียนได้ดีกว่าการปรับสีน้าหม และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภากร ลากสมบูรณ์นันทน์ (2522 : 100 - 110) ที่พบว่า การให้แรงจูงใจด้านการให้รางวัลและการแข่งขันจะเกิดผลดีต่อการทำงานของนักเรียนมากกว่าการให้แรงจูงใจด้านการลงโทษ

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเพื่อการทดสอบสมมุติฐานข้อ 1. โดยอาศัยทฤษฎีการเสริมแรงของสกินเนอร์ (เสมอใจ ชื่นจิต. 2532 : 48; อ้างอิงมาจาก Skinner. 1959) ทฤษฎีนี้กล่าวว่า การเสริมแรงทำให้เกิดความพอใจ ดังนั้นเมื่อนักเรียนได้รับสิ่งทีพอใจย่อมมีแนวโน้มจะเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ได้รับการเสริมแรง และทำให้นักผู้รับการทดลองเรียนรู้ที่จะปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ได้ในสิ่งทีพอใจ จากการสังเกตขณะทดลองนั้นนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกมีความสนใจ สนุกสนาน และมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วม กิจกรรมการทดลองมากกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการปรับสีน้าหม ทั้งนี้คงเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งกำลังอยุ่ในวัยที่ต้องการรางวัลที่เป็นรูปธรรมหรือวัตถุสิ่งของเป็น การแลกเปลี่ยน ในการทำความดี หรือแสดงพฤติกรรมทีครูต้องการ รางวัลทีเป็นสิ่งที่ของจึงสามารถนำมาใช้เพื่อจูงใจนักเรียนวัยนี้ให้มีพฤติกรรมทีพึงประสงค์ได้

2. พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการเสริมแรงทางบวก ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนา กิ่งจุงเจริญสุข (2526 : 43 - 44) ที่พบว่าการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคมนได้ และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ แดรบแมน และคนอื่น ๆ (Drabman and others. 1972 : 93 - 101) ที่ได้ศึกษาการใช้การเสริมแรงทางบวกกับกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมก่อนานของนักเรียน พบว่า การเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมก่อนานในชั้นเรียนลงได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ คริสตี้ (Christy. 1975 : 187 - 196) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้การเสริมแรงทางบวกในการลดพฤติกรรมลูกจากที่นั่งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น พบว่า การเสริมแรงทางบวกสามารถลดพฤติกรรมการลุกจากที่นั่งของนักเรียนลงได้

การที่นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงอันเนื่องมาจากการได้รับการเสริมแรงทางบวก ทำให้ผู้เข้ารับการทดลองได้เรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ และเกิดการเรียนรู้ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ดังที่ฮิลการ์ด และบาวเวอร์ (Hilgard and Bower. 1966 : 111) กล่าวว่า การกระทำใด ๆ ที่ได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มให้การกระทำนั้น ๆ เพิ่มขึ้น ส่วนการกระทำใด ๆ ที่ไม่ได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มที่จะลดลง

3. พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการปรับสีน้มนั้นลดลงจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบิร์นาร์ด และคนอื่น ๆ (Barnard and others. 1974 : 49 - 59) ได้ศึกษาการเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยยรรถรร่วมกับการปรับสีน้มนั้นในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ พบว่า การทดลองทำให้ความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจมส์ (Jame. 1981 : 25 - 37) ที่ศึกษาเรื่องการควบคุมพฤติกรรมของตนเองเกี่ยวกับการพูดติดอ่าง อดยาศัยเทคนิคเวลานอก และการปรับสีน้มนั้นควบคู่กับเทคนิคเวลานอก

เพื่อลดพฤติกรรมการพูดติดอ่าง พบว่า การแก้ไขเทคนิคเวลานอกและการปรับเปลี่ยนใหม่ควบคู่กับการแก้ไขเทคนิคเวลานอก สามารถลดพฤติกรรมการพูดติดอ่างได้

การที่นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการปรับเปลี่ยนใหม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง เนื่องมาจากการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไขที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น ดังที่ กัทธรี (เอารี รังสินันท์, 2530 : 98 - 99; อ้างอิงมาจาก Guthrie. n.d.) กล่าวว่า การลงโทษมีผลต่อการเรียนรู้ คือ การลงโทษทำให้เกิดการหยุดยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ นั่นคือพฤติกรรมก้าวร้าวในกลุ่มทดลองที่ 2 นี้ลดลง

จากการสังเกตในกลุ่มทดลองที่ 2 จะเห็นว่าพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 จะลดลงอย่างรวดเร็วในระยะทดลอง ต่อมาในระยะติดตามผลพฤติกรรมก้าวร้าวกลับเพิ่มขึ้นสูงกว่าระยะทดลอง ซึ่งแสดงว่าการปรับเปลี่ยนใหม่ด้วยคะแนนเป็นการลงโทษสถานเบา จึงทำให้กลุ่มทดลองคืนดีกันเพียงชั่วระยะหนึ่ง เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้แสดงว่าการเสริมแรงทางบวก และการปรับเปลี่ยนใหม่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง ดังนั้น ครู อาจารย์ จึงควรใช้การเสริมแรงทางบวก และการปรับเปลี่ยนใหม่กับนักเรียนเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาอื่น ๆ ✓

1.2 การนำวิธีการปรับเปลี่ยนใหม่ไปใช้ ควรให้บุคคลนั้น ๆ ได้มีโอกาสสะสมตัวเสริมแรงเสียก่อน และการนำวิธีการปรับเปลี่ยนใหม่ไปใช้จะมีประสิทธิภาพสูงขึ้นหากใช้ประสานกับสิ่งเร้าที่มีการจำแนกความแตกต่าง

1.3 ก่อนการนำวิธีการเสริมแรงทางบวกและการปรับเปลี่ยนใหม่ไปใช้ ควรประกาศให้ทราบเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ระเบียบ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เงื่อนไข ผลกรรมที่บุคคลนั้น ๆ จะได้รับหลังจากที่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

1.4 ควรจะติดตามผลของการใช้การเสริมแรงทางบวกและการปรับสินไหมอย่าง
ต่อเนื่อง เป็นระยะ ๆ เช่น หลังจากการใช้การเสริมแรงทางบวกและการปรับสินไหมผ่านไปแล้ว
ทุก 1 เดือน 3 เดือน หรือ 6 เดือน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

2.1 ควรจะทำการศึกษาเรื่องนี้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ อีกหลายครั้ง เพื่อนำผล
การศึกษาที่ได้รับแต่ละครั้งมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาครั้งนี้

2.2 ควรจะมีการศึกษาวิธีการถอดถอนการเสริมแรงทางบวกและการปรับสินไหม
ที่มีประสิทธิภาพที่สุด ที่จะส่งผลให้พฤติกรรมเป้าหมายคงอยู่ได้นาน เช่น การศึกษาในแง่ของการ
ค่อย ๆ ลดจำนวนตัวเสริมแรงและจำนวนการปรับสินไหม ช่วงเวลาที่เหมาะสมการใช้การ
เสริมแรงทางบวกและการปรับสินไหม และการค่อย ๆ ถอดถอนการเสริมแรงทางบวกและการ
ปรับสินไหม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. การศึกษาคคลเป็นรายกรณี. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- กัญญรัตน์ ศักดิ์บรรเลง. ผลของการเสริมแรงทางบวกต่อปริมาณน้ำนมที่เด็กดื่มของเด็ก่อนวัยเรียน : แบบหลายเส้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- ✱ ชีรวัฒน์ นิจนตร. สุขภาพจิต-สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตพระโขนง. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. แบบแผนการทดลองและสถิติ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- เดวิช สวานานนท์. บทานุกรมวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2520.
- อารง ทัดนาญซดี และคนอื่น ๆ. "พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียน." วารสารจิตวิทยาคลินิก. 16(2) : 9-16; ธันวาคม 2528.
- นิภา ศรีไพโรจน์. สถิติอนุพัราเมตริก. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2523.
- เบญจกุล จินาพันธ์. การปรับพฤติกรรมในชั้นเรียน : การศึกษาเพราะกรณีพฤติกรรมอยู่ไม่เป็นสุขเกินปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- ประเทือง ภูมิภัทอาคม. ผลของการเสริมแรงทางบวกเพื่อปรับพฤติกรรมก่อนวัยเรียนในห้องเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : การศึกษาในแง่ของการแผ่ขยายข้ามพฤติกรรม สถานการณ์และการคงอยู่ของพฤติกรรม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา

ประนอม ประเสริฐศรีศักดิ์. ผลของการใช้ตัวแบบและตัวเสริมแรงบวกในการเพิ่มพฤติกรรม
การถามและตอบคำถามในชั้นเรียนของเด็กปกติก่อนที่สามารถเรียนได้. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

ปราณี สถาปัตตานนท์. ผลของการใช้การเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

พ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2530.
อัดสำเนา.

พรขุติ อาชาอำรุง และสงบ ลักษณะ. "การปรับพฤติกรรมก่อนงานห้องเรียน," ครุศาสตร์,
6 : 49-55 : กรกฎาคม-สิงหาคม 2529.

พรทิพย์ ทรัพย์สิน. การฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง. วิทยานิพนธ์ คศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523. อัดสำเนา.

พรวณี ชูชัย. "ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม," จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว. กรุงเทพฯ :
สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, เซนทรัลเวิลด์พรีสศึกษาการพิมพ์, 2523.

เพชรสุดา เพชราส. การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าว
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

รัตนา เพทายบันลือ. ผลของการเสริมแรงทางบวกโดยการใช้อุปกรณ์จากแถบบันทึกภาพต่อช่วง
เวลาความสนใจในการทำงานของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

เรณู ผดุงถิ่น. การใช้อุปกรณ์เสริมแรงทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าว. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี. จิตวิทยาเด็กนอกกระดับ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2524.

- วันทนา กิ่งจุงเจริญสุข. ผลการให้การเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- วิชากร, กรม. คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : กรม วิชากร กระทรวงศึกษาธิการ, 2525.
- ๔ วิชาพร ลาภสมบูรณ์นนท์. การเปรียบเทียบผลของการให้แรงจูงใจที่มีต่อการทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อความวิตกกังวลสูงและต่ำ. ปรินทิพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- วิไล อาชาวากรณ์. การเปรียบเทียบผลของการฝึกการประเมินผลตนเองกับผลของการใช้การเสริมแรงทางบวกที่มีต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมการตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- สมชาย เตียวตระกูล. การฝึกการผ่อนคลายแบบจิตคลุมกายเพื่อลดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาวาอุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร. ปรินทิพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- สมวิภรณ์ เอี่ยมสุภาชีต. การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- สุจินต์ ผลากรกุล. "วิดีโอเกมสำหรับเด็กก้าวร้าว." ไทยรัฐ. หน้า 3, 14. 9 มิถุนายน 2533.
- สุชา จันท์เอม. จิตวิทยาเด็กเกเร. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2525.
- สุธิดา ใจจขาน. ความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูกับความก้าวร้าว : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.
- สุพัฒน์ เตชาดิวงค์ ณ.อยุธยา "ความก้าวร้าวมีส่วนสร้างสรรค์." วารสารแนะแนว. 17 : 20-28; มกราคม 2526.

สุภา มาลากุล น. อุษยา และคนอื่น ๆ. พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา.

ป.ป.ท., 2530. อัดสำเนา.

สุภาวดี ธนะศรี. การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการใช้การชี้แนะและการเสริมแรงทางบวกและการคอยกอดกอนต่อการเพิ่มและการคงอยู่ของพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้น

เรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.

สุวรรณา วิริยะประยูร. ผลของตัวแบบสังเกตลักษณะ การชี้แนะและการเสริมแรงทางบวกต่อการเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กพิการเนื่องจากสมอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

✓ เสมอใจ ชื่นจิต. การเปรียบเทียบพฤติกรรมต่างๆเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนธรรมวิสุทธิศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

✗ หทัย ธิตานนท์, น.พ. "สภาพทางสุขภาพจิตของสังคมไทยกับความมั่นคงของชาติ," วารสารจิตวิทยาคลินิก, 15 : 57-60; มิถุนายน 2527.

อมรากล อินวณิชานนท์. การเปรียบเทียบผลของการเสริมแรงตามระยะเวลาแปรปรวนสองแบบต่อการปรับการคงอยู่ของพฤติกรรมในการทำงานของเด็กปกติอายุน้อย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

อรพินท์ เจียรพงษ์. วิธีทางสถิติการทดสอบสมมติฐาน. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

✗ อัมพร โอตระกูล. "พฤติกรรมก้าวร้าว," วารสารสุขศึกษา, 7 : 63-66; เมษายน-มีนาคม 2527.

อารี รังสินนท์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

- Alberti, Robert E. and Michael L. Emmons. Your Perfect Right. California : Impact Publisher. 1978.
- Bach, George R. and Ronald M. Dentsch. Pairing. New York : The Hearst Corb. 1970.
- Bailey, Jon S. and Itawa A. Brian. "Reward Vs. cost Token Systems : An Analysis of The Effects on students and teacher," Proceeding of the 81 st Annual Convention of the American psychological, Montreal. 8 : 894-898; 1973.
- Bandura. Albert and Richard H. Walters. Social Learning and Personality Development. New York : Holt-Rincheart Winston Inc., 1963.
- Barnard. "Christophersen, and Wolf, Montrose Teaching Children Appropriate shopping Behavior Through parent Training in the Supermarket Setting," Journal of Applied Behavior Anglysisio. 1 : 49-59; Spring 1977.
- Barton, Edward J. and Ascione R. Frank. "Shaping in Preschool Chidren Facilitation Stimulus Generalization, Respones Generalization and Maintenance," Journal of Applied Behavior Analysis. 12 : 417-430; 1979.
- Berkowitz, L. Advance in Experimental Social Psychology. New York : McGraw-Hill Book, Co., 1964.
- Buss, A.H. The Psychology of Aggression. New York : John Wiley & Son Inc., 1961.
- Carey, Robert G., Mosk D. Mark and Hbranchuk B. Kenneth. "Employing Overcorrection as a Cost Contingeney in a Token Economy : Modifying Retardates Aademic Behavior," Behavior Research of Severe Delopmental Disabilities. 2 : 1-16; 1981.
- Christy, panline R. "Does Use of Tangible Rewards with Individual Children Affectpeer Observers," Journal of Applied Behavior Analysis. 8 : 189-196; 1975.
- Coleman, Gardner and Lea Jacguelyn. "A Comparative Study on The Assertiveness of Black and White Women of The University Level," Dissertation Abstracts International. 38 : 5924-A; April, 1978.
- Connell, H.M. "Delinguent Behavior," Eessentials of Child Psychiatry. London : Blackwell Scientific Publications, 1979.

- Drabman, Ronald., Robert Spitanik and Kasen Spitanik. "Sociometric and Disruptive Behavior as A Function of Four Type of Token Reinforcement program," Journal of Applied Behavior Analysis. 7 : 93-101; Spring, 1974.
- Fensterheim, Herbert. and J. Bacr. Don't Say Yes When You Want to Say No. New York : Mckay. 1975.
- Feshbach, S. "The Catharsis Hypothesis and Some Consequences of Interaction with Aggressive and Neutral play objects," Journal of personality and Social Psychology. 24 : 449-462; 1978.
- Goldstein, J.H. Aggression and Crime of Violence. London : Oxford University press, 1975.
- Hart, Betty M. and others. "Effect of Contingent and Noncontingent Social Reinforcement on the Cooperative play of a preschool child," Journal of Applied Behavior Analysis. 1 : 73-76; May. 1968.
- Hilgard Ernest R. and Gordon H. Bower. Theories of Learning. New York : Meredith Publishing, 1966.
- James, Jack E. "Behavioral Self - Control of Stuttering Using Time-Out from speaking," Journal of Applied Behavior Analysis. 14 : 25-37; 1981.
- Kazdin, Alen E. Behavior Modification in Applied Setting. Homewood Illinois : Dorsey Press, 1975.
- O'leary, D.K. and others. "A Token Reinforcement program in a public School : A Replication and Systematic Analysis," Journal of Applied Behavior Analysis. 2 : 3-31; Spring, 1969.
- Penner, Louis. A Social psychology : A Contemporary Approachs. New York : Oxford University press, 1978.
- Scott, P.B., B. Roger and R.Y. Marian. "School Reinforcement Under Nature Conditions," Child Development. 1 : 38-63; July, 1969.
- Shelton, John L. "Assertive Training : Consumer Beware," The Personnel and Guidance Journal. 55 : 465-468 ; April, 1977.
- Switzer, B.E., T.E. Deal and J.S. Boiley. "The Reduction of Stealing in Second Graders Using A Crop Contingency," Journal of Applied Behavior Analysis. 10 : 167-272; Summer, 1977.
- Worchel, Stephen and Cooper Joel. Understanding Social psychology. New York : The Dossey press, 1979.

המחבר

โปรแกรมการเสริมแรงทางบวก

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1 เวลา ประมาณ 40 นาที	-ปฐมนิเทศ	-เพื่อให้ผู้รับการ ทดลองได้ทราบ ถึง จุดมุ่งหมาย ในการสวดพถิ- กรรมก้าวร้าว ของตนและ ข้อตกลงในการเข้า การเสริมแรงทาง บวก	1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการ ทดลองในกลุ่มที่ 1 จำนวน 7 คน ทราบถึง จุดมุ่งหมาย ที่ผู้รับการ ทดลอง และผู้วิจัยตั้ง ไว้ร่วมกัน คือปรับปรุง พฤติกรรมก้าวร้าวของ ผู้รับการทดลอง ให้ลด ลง รวมทั้งข้อดีของการ มีพฤติกรรมไม่ก้าวร้าว และข้อเสียของการมี พฤติกรรมก้าวร้าว เพื่อ ให้เข้าใจตรงกัน 2. ผู้วิจัยชี้แจงให้ผู้รับ การทดลอง ในกลุ่มทดลอง ที่ 1 ทราบถึง พฤติกรรมก้าวร้าวที่จะ สังเกต	แบบสำรวจ ตัวเสริมแรง

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			3. ผู้วิจัยชี้แจงให้ผู้รับการทดลอง ทราบถึงเงื่อนไขของการให้คะแนนเพื่อชี้ ทราบว่าการกระทำของตนมีผลต่อการได้รับการเสริมแรงทางบวก ด้วยดาว และดาวที่ได้นี้สามารถนำไปและสิ่งของได้ตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันไว้ระหว่างผู้รับการทดลองและผู้ทดลอง 4. นัดวันและเวลาที่จะทำการทดลอง ครั้งแรกจนถึงสิ้นสุดการทดลอง	
2 - 9 เวลา ประมาณ 40 นาที	-การให้แรง เสริมทางบวก	-เพื่อศึกษาว่าผลการเสริมแรงทางบวกจะทำให้ พฤติกรรมก้าวร้าวของผู้รับการ	ตั้งแต่ครั้งที่ 2 - 9 ผู้วิจัยดำเนินการทุกครั้งเป็นขั้นตอน ดังนี้ 1. ผู้วิจัยและผู้ช่วย	-แบบบันทึก การสังเกต พฤติกรรมแบบ สุ่มเวลา

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
		ทดลองในกลุ่มที่ 1 ทดลองหรือไม่	วิจัยเข้าไปสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้รับการทดลองกลุ่มทดลองที่ 1 ตามวันและเวลาที่กำหนดไว้โดยนั่งในตำแหน่งที่จะเห็นพฤติกรรมของผู้รับการทดลองได้ชัดเจนและไม่รบกวนการเรียนรู้ การสอน ไม่ให้ความสนใจผู้รับการทดลองคนเดียวใดคนหนึ่งเป็นพิเศษและไม่ให้ผู้รับการทดลอง เห็นแบบบันทึกพฤติกรรม 2. เมื่อหมดเวลาการสังเกตแล้วผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยตรวจสอบการบันทึกให้ตรงกัน จากนั้นครูผู้สอนจะบอกรายชื่อของผู้รับการทดลองที่ไม่แสดง	-ตารางการให้ดาว -ตัวเสริมแรง เช่น สมุดปากกา เป็นต้น

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			พฤติกรรมก้าวร้าว ำดยจะนำตาราง การให้ดาวมาติด ไว้หน้าห้องเรียน 3. เมื่อสิ้นสุดการ ทดลองครูประจำวิชา ภาษาไทย จะบอกกับ นักเรียนถึงคะแนนที่ ำด้ในการทดลองว่า นักเรียนแต่ละคนได้ คะแนนคนละกี่คะแนน	
10 เวลา ประมาณ 40 นาที	-ปัจฉิม นิเทศ	-เพื่อสรุปผลการใช้ การเสริมแรงทางบวก	1. ำให้ผู้รับการทดลอง กล่าวถึงผลที่ำได้จากการ ทดลองหลังจากนั้นผู้วิจัย สรุปเพิ่มเติม 2. ผู้วิจัยขอปำให้ผู้รับ การทดลองที่ำให้ความ ร่วมมือำในการทดลอง และกล่าวปำผลการทดลอง	

โปรแกรมการปรับเปลี่ยน

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1 เวลา ประมาณ 40 นาที	-ปฐมนิเทศ	-เพื่อให้ผู้รับการทดลอง ได้ทราบจุดมุ่งหมายใน การลดพฤติกรรมก้าว ร้าว และข้อดกลงใน การใช้การปรับเปลี่ยน	1. ผู้วิจัยให้ผู้รับการ ทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 7 คนทราบถึง จุดมุ่งหมายที่ผู้รับการ ทดลองและผู้วิจัยตั้งไว้ ร่วมกันคือ ลดพฤติกรรม ก้าวร้าวของผู้รับการ ทดลอง รวมทั้งข้อดี ของการมีพฤติกรรมไม่ ก้าวร้าว และข้อเสีย ของการมีพฤติกรรม ก้าวร้าว เพื่อให้เข้าใจ ตรงกัน 2. ผู้วิจัยชี้แจงให้ผู้รับ การทดลองในกลุ่มทดลอง ที่ 2 ทราบถึง พฤติกรรม ก้าวร้าวที่จะสังเกต 3. ผู้วิจัยชี้แจงให้ผู้รับ การทดลองทราบเงื่อนไข	

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			งานการทดลองว่าครูได้ ตั้งคะแนนความประพฤติ ของผู้รับการทดลองไว้ คนละ 40 คะแนน เมื่อใด ที่ผู้รับการทดลองแสดง พฤติกรรมก้าวร้าวจะถูก หักครั้งละ 1 คะแนน และคะแนนที่เหลือจะ นำไปรวมกับผลการสอบ ปลายภาคเพื่อคิดเกรด 4. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย จะตรวจสอบความเที่ยง ตรงของการสังเกต จาก นั้น ครูผู้สอน จะเป็นผู้ หักคะแนนผู้รับการทดลองที่ แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว แล้วนำตารางรายชื่อของ ผู้รับการทดลอง ประกาศไว้ที่หน้าชั้น เรียน	

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			5. นัดวันและเวลาที่จะทำการทดลองครั้งแรกจนถึงวันสิ้นสุดการทดลอง	
2 - 9 เวลา ประมาณ 40 นาที	-การปรับเปลี่ยน	-เพื่อศึกษาผลของการปรับเปลี่ยนว่าจะทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 ลดลงหรือไม่	ตั้งแต่ครั้งที่ 2 - 9 ดำเนินการทุกครั้งเป็นขั้นตอน ดังนี้ 1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก้าวร้าว ของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 ตามวันและเวลาที่ตกลงกันไว้ โดยนั่งในตำแหน่งที่จะเห็นพฤติกรรมของผู้รับการทดลองได้ชัดเจนและไม่รบกวนการเรียนรู้ การสอน ไม่ให้ความสนใจแก่ผู้รับการทดลอง	-แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม แบบสุ่มเวลา -ตารางการหักคะแนน

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			คนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ และไม่ให้ผู้รับการทดลอง เห็นแบบบันทึกพฤติกรรม 2. เมื่อหมดเวลาการ สังเกตแล้ว ผู้วิจัยและ ผู้ช่วยวิจัยตรวจสอบการ บันทึกให้ตรงกัน จากนั้น ครูผู้สอนจะหักคะแนน ผู้รับการทดลอง ที่ แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว 3. เมื่อสิ้นสุดการ ทดลอง ผู้รับการทดลอง ประกาศรายชื่อของผู้รับ การทดลองแต่ละคนว่า จะเหลือคะแนนคนละ เท่าไร เพื่อจะนำไป รวมกับผลการสอบวิชา ภาษาไทยตอนปลาย ภาคเรียน	

ครั้ง/เวลา	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
10 เวลา ประมาณ 40 นาที	-ปัจจัยนี้เทศ	-เพื่อสรุปผลการใช้- การปรับสีน้ำมัน	1. ให้ผู้รับการทดลอง กล่าวถึงผลที่ได้จากการ ทดลองหลังจากนั้นผู้วิจัย สรุปเพิ่มเติม 2. ผู้วิจัย ขอบอให้ผู้รับ การทดลอง ที่ให้ความ ร่วมมือในการทดลอง และกล่าวปิดการทดลอง	

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสมกมล นามสกุล แก้วพลศรี
 เกิดวันที่ 10 เดือน สิงหาคม พุทธศักราช 2504
 สถานที่เกิด อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 77/204 หมู่ 2 ต.อนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10900
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 โรงเรียนชุมชนวัดคลองปลากด จังหวัดนครสวรรค์
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนชุมชนวัดคลองปลากด ตำบลทับกฤช อำเภอชุมแสง
 จังหวัดนครสวรรค์ 60120

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2523 มัธยมศึกษาตอนปลาย (เกษตรศาสตร์)
 จาก โรงเรียนชุมแสงชนูทิศ จังหวัดนครสวรรค์
- พ.ศ. 2525 ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง (เกษตรศาสตร์)
 จาก วิทยาลัยครูนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
- พ.ศ. 2531 สส.บ. (วิชาเอกส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์)
 จาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ. 2534 กศ.ม. (วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา)
 จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

การเปรียบเทียบการใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสีหน้า

ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

โรงเรียนวัดห้วยบกกลาง อำเภอสว่าง

จังหวัดนครสวรรค์

บทคัดย่อ

ของ

สัมฤทธิ์ แก้วพลศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2534

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสัณเฑาะพที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดห้วยกกชกลาง จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2533 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 14 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบจงใจจากกลุ่มประชากรที่เป็นนักเรียนซึ่งมีพฤติกรรมก้าวร้าวจำนวน 32 คน กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวถูกแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 7 คน ใช้แผนการทดลองแบบสลับกลับ โดยกลุ่มกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการเสริมแรงทางบวก และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการปรับสัณเฑาะพ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว และแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ The Mann - Whitney U-Test และ The Wilcoxon Matched Pairs Signed - Rank Test

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกและนักเรียนที่ได้รับการปรับสัณเฑาะพมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการปรับสัณเฑาะพมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A COMPARISON OF POSITIVE REINFORCEMENT AND RESPONSE COST
ON AGGRESSIVE BEHAVIOR OF PRATOM SUKSA IV STUDENTS
AT WAT-TUBKRICHKLARNG SCHOOL IN AMPHOE
CHUMSAENG CHANGWAT NAKHONSAWAN

AN ABSTRACT

BY

SUMRIT KAEWPOOLSRI

Presented submitted in partial fulfillment of the requirements
for the Master Degree of Education in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

February 1991

The purpose of this research was to compare the positive reinforcement and response cost on aggressive behavior students. The subjects for this research were 14 aggressive behavior of Pratom Suksa IV students at Wat Tubkrichklarnng school in Chaugwat Nakhonsawan in 1990 academic year. All of them were selected by purposive sampling from 32 aggressive behavior students which were the population of this research. They were equally divided into two experimental groups of 7 each. The ABA Reversal Design were used for the experimental designed. The experimental group I was given positive reinforcement while the experimental group II was given response cost.

The instruments used in this research were aggressive behavior evaluation form, aggressive behavior observation form, positive reinforcement program and response cost program. The data were analysis by Mann - Whitney U - test and Wilcoxon Matched pairs signed ranks test.

The results of the research were as follows:

1. The aggressive behavior of the two experimental groups were significantly different at .05 level.
2. The aggressive behavior of the experimental group I at the termination of experiment was less than before the beginning of the experiment at .05 level of statistical significance.
3. The aggressive behavior of the experimental group II at the termination of experiment was less than before the beginning of the experiment at .05 level of statistical significance.